

OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

IQTISODIYOT KAFEDRASI

IQTISODIYOT NAZARIYASI FANIDAN

2024-2025 O'QUV YILINING 1-SEMESTRI UCHUN

Iqtisodiyot, buhgalteriya hisobi va menejment

TA'LIM YO'NALISHLARI
TALABALARIGA

TESTLAR TO'PLAMI

Namangan-2024

IQTISODIYOT NAZARIYASI FANI

№1 Iqtisodiyot nazariyasi fan sifatida shakllangan:

- a) XVII–XVIII asrlar orasida
- b) XIX asrda
- v) A.Smitning «Xalqlar boyligi...» kitobi chop etilishi bilan
- g) Kishilik jamiyati vujudga kelgandan boshlab

№2 Quyidagi sanab o'tilganlardan qaysisi iqtisodiyotni nazariy jihatdan o'rganishda amaliy ahamiyatga ega emas?

- a) har bir kishi o'z bilimi va tajribasidan u yoki bu faoliyatda foydalanib pul ishlab topadi. Iqtisodiy nazariya odamlarni yashay bilishga o'rgatadi
- b) har bir kishi iqtisodiyotning qonunlarini qanday amal qilishini bilsa, o'z iqtisodiy muammolarini to'g'ri yechishga qodir bo'ladi
- v) har bir kishi iqtisodiy jarayonlar ta'sirida bo'ladi va unga o'zi ham ta'sir ko'rsatadi
- g) har bir kishi siyosiy muammolar bilan to'qnashadi, ularning ko'pi esa iqtisodiyot bilan bog'liq

№3 Quyidagilardan qaysi biri iqtisodiy modelning mazmunini ifodalaydi?

- a) iqtisodiy jarayon va hodisalarning ob'ektiv xususiyatlariga va tadqiqot maqsadi va xarakteriga ko'ra abstrakt tarzda umumlashtirib ifodalangan reallikning konstruksiyasi, maketi, andozasi
- b) iqtisodiy prognozlash
- v) iqtisodiy tamoyillar majmuasi
- g) iqtisodiyot va siyosatning ideal tipi bo'lib, uni amalga oshirish uchun zarur

№4 Quyidagi ifodalangan iqtisodiy maqsadlardan qaysi birini aniq miqdor bilan o'lchash mumkin?

- a) iqtisodiy erkinlik
- b) iqtisodiy kafolat
- v) to'la bandlike
- g) daromadlarni adolatli taqsimlash

№5 Agar qo'yilgan ikki iqtisodiy maqsad bir - biriga zid ekanligi ta'kidlansa, u holda bu quyidagini bildiradi

- a) bir vaqtning o'zida ikkala maqsadni amalga oshirib bo'lmasligini
- b) amalga oshirilishi lozim bo'lgan maqsad sifatida qo'yib bo'lmasligini
- v) ulardan birining amalga oshirilishi ikkinchisini ham amalga oshirilganini
- g) ular qarama - qarshi ekanligini

№6 Pozitiv iqtisodiy nazariya:

- a) iqtisodiy hodisalarni qanday bo'lsa shundayligiga o'rganadi
- b) iqtisodiy hodisalar qanday bo'lishi kerakligini ko'rsatadi
- v) bildirilgan fikrlarni tahlil qiladi
- g) iqtisodiy tahlillarni umumlashtiradi

№7 Agar iqtisodiy jihatdan umumlashtirish dalillar, raqamlarga asoslansa, u holda bunday tahlil usuli:

- a) deduktiv
- b) qiyosiy tahlil
- v) bayon qilish
- g) induktiv

№8 Agar iqtisodiyotda korxonalar, firma, uy xo'jaligi, alohida olingan bozorlar muammosi tadqiq qilinsa, bunday tahlil:

- a) Mikroiqtisodiy

- b) Makroiqtisodiy
- v) Normative
- g) Ilmiy abstraktiv

№9 Iqtisodiyot nazariyasining qaysi oqimida savdo - sotiq va asosan tashqi savdo barcha boyliklarning manbai deb hisoblanadi?

- a) Merkantilizm
- b) Fiziokratlar
- v) Klassik burjua iqtisodiy maktab
- g) Marjinalizm

№10 Hozirgi zamon iqtisodiyot nazariyasining qaysi oqimida iqtisodiy o'sishni ta'minlashning va tartibga solishning asosiy vositasi pul deb hisoblanadi?

- a) Monitarizm
- b) Institutsionalizm
- v) Liberalizm
- g) Yangi iqtisodiy oqimlar

№11 Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti nimadan iborat?

- a) iqtisodiy munosabatlarni va ijtimoiy xo'jaliklarni samarali yuritishning iqtisodiy qonun - qoidalarini o'rganish
- b) ijtimoiy munosabatlarni o'rganish
- v) huquqiy munosabatlarni o'rganish
- g) tashkiliy munosabatlarni o'rganish

№12 Quyidagilardan qaysi biri umumiy iqtisodiy qonunlar jumlasiga kiradi?

- a) ehtiyojlarning yuksalish qonuni
- b) qiymat qonuni
- v) talab qonuni
- g) taklif qonuni

№13 Quyidagilardan qaysi biri iqtisodiy resurslar tarkibini to'liq aks ettiradi?

- a) kapital, yer, ishchi kuchi va tadbirkorlik layoqati
- b) mehnat vositalari va ishchi kuchi
- v) tabiiy va inson resurslari
- g) ishlab chiqarishning moddiy omillari

№14 Iqtisodiy resurslarning barcha turi uchun umumiy bo'lgan xususiyat nimadan iborat?

- a) nisbatan cheklangan yoki kamyob
- b) qiymatga ega
- v) tabiat mahsuli
- g) mutlaq cheklangan

№15 Iqtisodiyot nazariyasi fani nimani o'rgatadi?

- a) kishilik jamiyati rivojlanishining iqtisodiy qonun va qonuniyatlarini
- b) ijtimoiy tuzumlarni
- v) kishilarning xulq - atvorini
- g) moddiy ne'matlar ishlab chiqarishni

№16 Iqtisodiy qonunlar qanday xarakterga ega?

- a) ob'ektiv

- b)sub'ektiv
- v)huquqiy
- g)ijtimoiy

№17 Resurslar cheklanganligi muammosini yechish mumkin:

- a)muammoni yechib bo'lmaydi
- b)agar hamma odamlar resurslarni tejashsa
- v)agar hamma ixtiyoriy ravishda o'z ehtiyojlarini cheklasa
- g)to'g'ri iqtisodiy siyosat yuritilsa

№18 Pulingiz yetmagani sababli bir nechta qimmat, lekin sifatli, shu bilan birga bir nechta arzon daftar sotib oldingiz. Siz ...

- a)resurslar cheklanganligi, murosali tanlov zaruriyati va muqobil qiymatni baholash muammosiga duch keldingiz
- b)resurslar cheklanganligi va muqobil variantni baholash muammosiga duch keldingiz
- v)resurslar cheklanganligi tufayli murosali tanlovning zarurligiga duch keldingiz
- g)resurslar cheklanganligi muammosiga duch keldingiz

№19 Iqtisodiyotning asosiy muommolari quyidagi javob variantlaridan qaysi birida berilgan?

- a)nima ishlab chiqarish, qanday ishlab chiqarish, kim uchun ishlab chiqarish?
- b)nima iste'mol qilinadi, qanday ishlab chiqariladi, kim ishlab chiqaradi?
- v)nima ishlab chiqariladi, qanday iste'mol qilinadi, kim ishlab chiqaradi?
- g)nima iste'mol qilinadi, qanday ishlab chiqariladi, kim iste'mol qiladi?

№ 20.Muqobil tanlov muammosi:

- a)kishilar, firmalar hamda, davlat muassasalari oldida turadi
- b)faqat firmalar oldida
- v)faqat alohida kishilar oldida
- g)faqat korxonalar oldida turadi

№21. Quyidagilarni qaysi biri birgalikda qondiriladigan ehtiyoj hisoblanadi?

- a)ijtimoiy ehtiyoj
- b)moddiy ehtiyoj
- v)mehnat ehtiyoji
- g)madaniy - maishiy ehtiyoj

№22.Jamiyat ehtiyojlarining miqdoran o'sib va tarkiban yangilanib borishiga nima ta'sir ko'rsatadi?

- a)aholi sonining o'sishi, fan - texnika taraqqiyoti
- b)mehnat unumdorligi
- v)tovar sifati
- g)mehnat intensivligi

№23. Aholi ehtiyojlarining qondirilish darajasi qanday aniqlanadi?

- a)aholining haqiqiy iste'moli darajasi va ehtiyojlari taqqoslanadi
- b)aholi nominal va real daromadlari taqqoslanadi
- v)aholi real daromadlari va ehtiyojlari taqqoslanadi
- g)ularning talabi va ehtiyojlari taqqoslanadi

№24.Alohida kishilar, korxonalar va davlat ehtiyojlarining umumiy xususiyatlari nimadan iborat?

- a) tarkiban bir xil
- b) cheksiz va chegarasiz
- v) miqdoriy o'lchamga ega
- g) miqdoran cheklangan

№25. Qachonki iqtisodiy muammolar qisman bozor, qisman hukumat tomonidan yechilar ekan, bunday iqtisodiyot:

- a) aralash iqtisodiyot
- b) an'anaviy iqtisodiyot
- v) bozor iqtisodiyoti
- g) markazdan boshqariladigan iqtisodiyot

№26. Barcha iqtisodiy tizimlarda asosiy muammolar: nima, qanday, qancha, kim uchun mikro va makro darajada yechiladi. Quyidagilardan qaysi biri mikro darajada yechiladi?

- a) nima va qancha ishlab chiqarish zarur?
- b) to'la bandlikni qanday ta'minlash mumkin?
- v) inflyatsiyadan qanday qutilish mumkin?
- g) iqtisodiy o'sishni qanday rag'batlantirish mumkin?

№27. Ijtimoiy - iqtisodiy tizimlarning o'rin almashinish sabablarini formatsion yondashuvda qanday izohlanadi?

- a) ishlab chiqarish kuchlarining rivojlanish darajasiga ishlab chiqarish munosabatlarining mos kelmasligi o'rtasidagi ziddiyat
- b) ishlab chiqarish kuchlari rivojlanish darajasiga ishlab chiqarish munosabatlarining mos kelishi
- v) ishlab chiqarish texnologik usulining o'zgarishi
- g) ishlab chiqarish kuchlarining rivojlanish darajasiga ustqurmaning mos kelmasligi

№28 Iqtisodiy tizim nima?

- a) ishlab chiqarishni tashkil etish shaklidir
- b) jamiyatning asosiy yo'nalishidir
- v) sotsial - iqtisodiy munosabatlar asosidir
- g) siyosiy va ma'naviy munosabatlardir

№29. Ma'muriy - buyruqbozlikka asoslangan iqtisodiyot qanday tizim?

- a) davlat tomonidan ishlab chiqarish, taqsimot, almashuv va iste'mol ustidan to'liq nazorat o'rnatishga asoslangan
- b) ishlab chiqarishni reja asosida yurgazishga asoslangan
- v) yakka hokimlik asosida ishlab chiqarishni tashkil etishga asoslangan
- g) ishlab chiqarishni ijtimoiy mulk va ijtimoiy mehnat asosida tashkil etishga qaratilgan

№30 Aralash iqtisodiyot nima?

- a) buyruqli va bozor iqtisodiyoti qo'shilishi natijasida vujudga kelgan iqtisodiyot
- b) turli mulk shakllariga va ularning teng huquqligiga asoslangan iqtisodiyot
- v) ma'muriy buyruqbozlikka asoslangan iqtisodiyot
- g) an'ana va udumlarga asoslangan iqtisodiyot

№31. Iqtisodiy tizimning qaysi nusxasi (modeli)da xususiy mulkning ustunligi va boshqarishning bozor mexanizmi ta'minlanadi?

- a) sof kapitalizm
- b) buyruqli iqtisodiyot
- v) aralash iqtisodiyot
- g) an'anaviy iqtisodiyot

№32. Nima, qanday, kim uchun ishlab chiqarish muammolari qaysi tizimga aloqador?

- a) faqat bozor iqtisodiyotiga
- b) faqat totalitar tizimlarga yoki markazlashgan rejalashtirish hukmron bo'lgan jamiyatlarga
- v) faqat an'anaviy iqtisodiyotga
- g) sotsial - iqtisodiy va siyosiy tashkil qilinishidan qat'iy nazar, har qanday jamiyatga

№33 Iqtisodiyotda ishlab chiqarish omillari unumdorligi pasayib borishi qonuni amal qiladi. U holda iqtisodiy o'sish qanday tarzda ta'minlanadi?

- a) borgan sari ko'proq resurslar talab qilinadi, ularni tejab ishlatish yo'llari topiladi
- b) resurslarni tejab - tergab ishlatish yo'llari topiladi
- v) borgan sari kamroq resurslar talab qilinadi
- g) qo'shimcha resurslarning o'sishi ishlab chiqarish umumiy hajmini ko'paytirmay, balki kamaytiradi

№34 Industrial bosqich quyidagi qaysi asosiy xususiyati bilan boshqa bosqichlardan ajralib turadi?

- a) iqtisodiyotda asosiy rolni mashinalashgan sanoat ishlab chiqarishi o'ynashi ustunligi
- b) xizmat ko'rsatish nihoyatda tez rivojlanishi ustunligi
- v) moddiy ishlab chiqarish ustunligi
- g) qishloq xo'jaligi ustun bo'lishi

№35. Boylik faqat moddiy ishlab chiqarishda yaratiladi deb ta'kidlash nimaga olib keladi?

- a) xizmatlar ko'rsatishni nazar - pisand qilmaslikka, bu sohaning rivojlanishini sekinlashtirishga
- b) ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga
- v) aholining to'la bandligini ta'minlashga
- g) moddiy ishlab chiqarishda xarajatlarni pasaytirishga

№36. Ishlab chiqarish omillari egasi: yer, kapital, mehnat, tadbirkorlik hisobiga mos ravishda yaratilgan mahsulotdagi ulushini qaysi ketma - ketlik shaklida oladi?

- a) yer rentasi, foiz - dividend, ish haqi, foyda
- b) yer rentasi, ish haqi, foiz - dividend, foyda
- v) yer rentasi, foiz - dividend, foyda, ish haqi
- g) foyda, yer rentasi, ish haqi, foiz - dividend

№37. Ishlab chiqarishning iqtisodiy samaradorligi bu...

- a) ishlab chiqarish natijasi (mahsulot)ning sarflangan xarajatlarga nisbati
- b) yerga va kapitalga qilingan xarajatlar natijasi
- v) ishlab chiqarish natijalarining mehnat xarajatlariga nisbati
- ishlab chiqarish natijalarining kapital sarflariga nisbati

№38. Naflilikning pasayib borishi qonunini amal qilishini izohlashga quyidagilardan qaysi biri to'g'ri kelmaydi?

- a) universal qonun bo'lib, doimo amal qiladi
- b) qisqa muddatli davrga xos
- v) ko'plab tovarlarga nisbatan qo'llab bo'lmaydi
- g) naflilikni baholovchi yagona o'lchov yo'q

№39 F.Kene, A.Smit va D.Rikardolardan farqli ravishda A. Marshall boylikka:

- a) inson ehtiyojlarini to'laroq qondirishi nuqtai - nazaridan qarash to'g'ri bo'lardi, deb ta'kidlaydi
- b) ijtimoiy zaruriy mehnat natijasi deb ta'kidlaydi
- v) moddiy ishlab chiqarish natijasi deb ta'kidlaydi

g)qishloq xo'jaligida yaratilgan moddiy mahsulot deb ta'kidlaydi

№40 Iqtisodiy faoliyat turlaridan qaysi birining natijasi bo'lib moddiy - ashyoviy ko'rinishdagi ne'matlar chiqadi?

- a)ishlab chiqarishda
- b)xizmat ko'rsatishda
- v)iste'molda
- g)iqtisodiy nafli ish bajarishda

№41 Quyidagilarni qaysi biri ishlab chiqarishning moddiy omili hisoblanadi?

- a)bino va inshootlar, mashinalar, asbob va uskunalar, xomashyo
- b) xomashyo
- v)mehnat quroli
- g)pul mablag'lari

№42 Iqtisodiy resurslar hisobiga olinadigan daromad turini aniqlang?

- a)ish haqi, foiz, renta, me'yoridagi foyda
- b)mukofot
- v)dividend
- g)foyda

№43 Bozorda juda ko'p sotuvchilar va xaridorlar mavjud bo'lib, ulardan hech biri bozor baholariga o'z ta'sirini o'tkaza olmasa, hamda bozorga kirish uchun hech qanday to'siqlar bo'lmasa bu qanday bozorni xarakterlaydi?

- a)sof raqobatli bozor
- b)sof monopolistik bozor
- v)monopolistik raqobatli bozor
- g)milliy bozor

№44 Ishlab chiqarishning iqtisodiy samaradorligi qanday aniqlanadi?

- a)ishlab chiqarish natijalari sarf - xarajatlar bilan taqqoslanadi
- b)ishlab chiqarish natijalari jonli mehnat sarflari bilan taqqoslanadi
- v)ishlab chiqarish natijalari kapital sarflari bilan taqqoslanadi
- g)ishlab chiqarish natijalari aylanma mablag'lar qiymati bilan taqqoslanadi

№45 Quyidagilardan qaysi biri mehnat kooperatsiyasini xarakterlaydi?

- a)mehnatning alohida va bir - biriga bog'liq turlarining uyushishi
- b)iqtisodiyot tarmoqlari va sohalarining bir - biriga bog'liqligining kuchayishi
- v)mehnatning alohida faoliyat turlariga ajralishi
- g)alohida xodimlarning iqtisodiy faoliyatining biron turini bajarishga yoki mahsulotning g)alohida turlarini ishlab chiqarishga moslashuvi

№46 Mehnat unumdorligi qanday aniqlanadi?

- a)mahsulot miqdorining uni ishlab chiqarishga ketgan ish vaqtiga nisbati bilan
- b)mahsulot miqdorining qilingan sarf - xarajatlarga nisbati bilan
- v)mahsulot miqdorini asosiy kapitalga taqqoslash yo'li bilan
- g)mahsulot miqdorini aylanma kapitalga taqqoslash yo'li bilan

№47 Quyidagilardan qaysi biri noiqtisodiy ne'mat hisoblanadi?

- a)quyosh nuri
- b)harbiy kema

- v)teatr, konsert zali
- g)ko'prik, yo'l

№48 Buyuk Aristotel har xil iste'mol qiymatlari, ya'ni tovarlarni ayirboshlash uchun nima bo'lish kerak deydi?

- a)tenglik bo'lishi, tenglik bo'lishi uchun esa taqqoslash mumkin bo'lishi kerak
- b)tovar miqdorini o'lchashni bilish kerak
- v)har xil tovarlarni ayirboshlash uchun miqdor jihatidan umumiy o'lchov birligini topish kerak
- g)ayirboshlash uchun narxning adolatli bo'lishini ta'minlash kerak

№49 Qaysi nazariyada tovarning qiymati unga sarflangan ijtimoiy zaruriy mehnat xarajatlari bilan o'lchanadi deyiladi?

- a)klassik nazariyada
- b)marjinal nazariyada
- v)ratsionalistik nazariyasida
- g)institutsional nazariyada

№50 Qaysi nazariyada tovarning qiymati uning naf keltirishiga qarab, xaridorning iqtisodiy psixologik nuqtayi nazaridan aniqlanadi deyiladi?

- a)marjinal nazariyada
- b)klassik nazariyada
- v)ratsionalistik nazariyasida
- g)neoliberalizm nazariyasida

№51 Naflilikning pasayib borishi qonuni amal qilishini izohlashda quyidagilardan qaysi biri to'g'ri kelmaydi?

- a)amal qilish doirasi cheklangan bo'lib, shaxsiy ehtiyojni qondiradigan, eng avvalo, kundalik ehtiyojlarni qondiradigan tovar, xizmatlarga tegishliligi
- b)qonunning amal qilishi qisqa muddatli davrga xos
- v)universal qonun bo'lib, doimo amal qiladi
- g)ko'plab tovarlarga nisbatan qo'llab bo'lmaydi

№52 Hozirgi zamon pulining qadr - qiymati nima bilan o'lchanadi?

- a)muomaladagi pul miqdori
- b)narxlar darajasi
- v)undagi oltin miqdori
- g)mamlakatning oltin zaxirasi

№53 Pul agregatlari, bu...

- a)likvidlik darajasi turlicha bo'lgan barcha pul turlarining muayyan nisbatlardagi yaxlit massasi
- b)naqd pullar va elektron pullarning ma'lum nisbatdagi pul massasi
- v)cheklar, qimmatli qog'ozlar jamlanmasi
- g)naqd pullar va qimmatli qog'ozlarning ma'lum nisbatdagi massasi

№54 Klassik iqtisod vakillari tovar qiymati qanday mehnat sarflarini ifodalaydi deb ko'rsatishgan?

- a)ijtimoiy – zaruriy
- b)individual
- v)zaruriy
- g)qo'shimcha

№55 Mehnat intensivligi nima?

- a) mehnatning sarflanish tezligi va jadalligi
- b) mehnatning aniq turining mahsuldorligi
- v) qo'llaniladigan mehnat hajmining ortishi
- g) qo'llaniladigan mehnat hajmining qisqarishi

№56. Pulning qaysi vazifasi narxning shakllanishi bilan bog'liq?

- a) qiymat o'lchovi
- b) muomala vositasi
- v) to'lov vositasi
- g) jamg'arma vositasi

№57. Natural xo'jaligi nima?

- a) bozorda sotish uchun emas, balki xo'jalikning o'z xodimlari va ishlab chiqaruvchilarning iste'moli uchun mahsulotlar ishlab chiqaradigan xo'jalik
- b) jamiyat uchun mahsulotni natural holda ishlab chiqaruvchi xo'jalik
- v) ishlab chiqarishni tashkil etish mashina va texnikalarga emas, qo'l mehnatiga asoslangan xo'jalik
- g) aholi va tashkilotlarga sotish uchun iste'mol buyumlari ishlab chiqaruvchi xo'jalik

№58 Pulning vazifasi nimadan iborat?

- a) yagona hisob - kitob yurgizish, jamg'arma, muomala, to'lov vositasi vazifasini bajaradi
- b) boyluk to'plash vositasi
- v) pul iste'mol bilan ijtimoiy talabga bo'lgan investitsiya omili
- g) ijtimoiy taklif va almashuv uchun zarur bo'lgan miqdorni belgilaydigan kapital qo'yilmalar omili

№59 Bozor iqtisodiyoti rivojlangan mamlakatlarda qaysi mulk shakli eng ko'p tarqalgan hisoblanadi?

- a) aktsionerlik jamiyati
- b) kooperativ
- v) individual va xususiy mulk
- g) qo'shma korxonalar

№60 Bozor iqtisodiyoti sharoitida ishlab chiqarish natijalari o'zlashtiriladi;

- a) resurslar kimning mulki ekanligiga ko'ra
- b) mehnat omili tomonidan
- v) moddiy resurs egalari tomonidan
- g) davlat tomonidan

№61 Mulkni davlat tasarrufidan chiqarish, bu ...

- a) davlat mulkini nodavlat mulk va boshqa xo'jalik yuritish shakllariga aylantirish
- b) davlat mulkini fuqarolarga sotish
- v) davlat mulkini imtiyozli bo'lib berish
- g) davlat mulkini xususiy mulkka aylantirish

№62 Manfaatlarning bir tomondan ob'ektivligiga sabab, ...

- a) ehtiyojlarning ob'ektivligi va uni qondirish zaruriyati
- b) har bir kishining inson sifatida ehtiyoji mavjudligi
- v) insonlar uchun umumbashariy qadriyatlarning umumiyligi
- g) kishilarning manfaati mos kelishi zaruriyati

№63. Manfaatlarning ikkinchi tomondan sub'ektivligiga sabab, ..

- a) manfaat har bir insonning o'zida mujassamlashgan
- b) insonning shaxs, mulk egasi sifatida manfaatlari mavjudligi
- v) insonlar uchun umumbashariy qadriyatlarning mavjudligi
- g) sub'ektning shaxsiy, oila, jamoa, jamiyat manfaatlarini mujassamlashtirishi

№64. Aksionerlik jamiyatida mulk egalari kim?

- a) aksionerlar
- b) jamiyatning prezidenti
- v) boshqaruv a'zolari
- g) ijrochi direktor va menejerlar

№65. Mulkiy munosabatlarning qaysi jihati to'liq mulkdorlik mavqeini ta'minlaydi?

- a) mulkni tasarruf qilish
- b) mulkni ijaraga olish
- v) mulkdan foydalanish
- g) mulkni o'zlashtirish

№66. Iqtisodiy munosabatlar tizimida mulkchilikning o'rni qanday?

- a) mulkchilik - ishlab chiqarish jarayonida ishlab chiqaruvchilar o'rtasidagi o'zaro
- b) munosabatlarning xarakterini belgilaydi
- boylik manbai
- v) mulkchilik - mulkka egalik munosabatini ifodalaydi
- g) iste'molchi talabini qondirish vazifasini bajaradi

№67. Bozor munosabatlariga o'tish davrida Respublika iqtisodiyotining negizini qanday mulk tashkil qiladi?

- a) xilma - xil mulk
- b) davlat mulki
- v) jamoa mulki
- g) chet elliklar mulki

№68. Mulkning quyidagi shakllaridan qaysi biri alohida olingan mulk ob'ekti va uning natijalari turli mulkdorlar ishtirokida o'zlashtirilishini bildiradi?

- a) aralash
- b) xususiy
- v) shaxsiy
- g) davlat

№69. Mulkning davlat tasarrufidan chiqarishning qaysi yo'li erkin tadbirkorlikka keng imkoniyatlar ochib berishni ko'zda tutadi?

- a) xususiylashtirish
- b) hissadorlik jamiyatiga aylantirish
- v) jamoa mulkiga aylantirish
- g) chet elliklarga sotish

№70. O'zbekistonda xususiylashtirishga yondoshishning muhim xususiyati nimadan iborat?

- dasturlar asosida bosqichma - bosqich amalga oshiriladi
- b) adresli yo'naltirilganligi
- v) chet el tajribasi bo'yicha
- g) vaucher orqali

№71 Sotsialistlar inson tengligi deganda, eng avvalo, birinchi o'ringa ...ni qo'yishgan.

- a) moddiy tenglik
- b) huquqiy tenglik
- v) qonunlar oldidagi tenglik
- g) siyosiy huquqda tenglik

№72 Davlat mulk monopoliyasi va majburiy rejalashtirishga asoslangan tizimning tekislik g'oyasi bilan qo'shib ketishi quyidagilarga olib kelgan:

- a) moddiy ne'matlarning noiqtisodiy taqsimoti
- b) moddiy ne'matlarning adolatli taqsimoti
- v) nomoddiy ne'matlarning adolatli taqsimoti
- g) nomoddiy ne'matlarning iqtisodiy taqsimoti

№73. Bozor (aralash) iqtisodiyoti asosini ... tashkil etadi.

- a) mulkchilikning turli - tumanligi va ularning tengligi qonun tomonidan birday muhofaza qilinishi
- b) xususiy mulkchilikning qonun asosida alohida qo'llab quvvatlanishi
- v) hamkorlikdagi mulk alohida qo'llab - quvvatlanishi
- g) jamoa mulkiga alohida e'tibor berilishi

№74. Bozor iqtisodiyotini harakatlantiruvchi kuch, bu - ...

- a) iqtisodiy faoliyat erkinligi, raqobat, daromadlarni cheklanmaganligi
- b) iqtisodiy faoliyat erkinligi, xususiy mulkning ustunligi, daromadlarni cheklanmaganligi
- v) raqobat, davlatning qo'llab - quvvatlashi, daromadlarni cheklanmaganligi
- g) iqtisodiy faoliyati erkinligi, davlatning qo'llab - quvvatlashi, daromadlarning cheklanmaganligi

№75. Bozor iqtisodiyotining ob'ekti:

- a) tovar, pul (agregati)
- b) tovar, korxonalar
- v) tovar, jamoa xo'jaligi
- g) pul, pul kompleksidir

№76. Bozor iqtisodiyotining sub'ekti:

- a) firma, korxonalar, uy xo'jaligi, davlat, moliyaviy institutlar
- b) firma, korxonalar, uy xo'jaligi, tovar
- v) firma, korxonalar, uy xo'jaligi, davlat, pul
- g) firma, korxonalar, uy xo'jaligi, moliyaviy institutlar

№77. Bozor iqtisodiyotining muhim afzalliklaridan biri cheklangan resurslar sharoitida:

- a) iqtisodiy resurslarni samarali taqsimlash
- b) resurslarni qimmatga sotish
- v) resurslarni arzon sotib olish
- g) resurslarni qimmatga sotib olish

№78. Faoliyat natijasi qanday bo'lishi ehtimolini bilgan holda, bari bir oqibati qanday tugashini aniq, aytib bo'lmaydigan vaziyat, ya'ni noaniqlik ... ni ifodalaydi.

- a) tavakkalchilik xatari
- b) tavakkalchilik yutug'i
- v) risk mardlik belgisi
- g) tavakkalchilik natijasi

№79. Biz ko'pincha sifatsiz tovar sotib olganimizda aldagan sotuvchini jazolashga urinmaymiz. Sababi, ...

- a)olgan nafimiz, qilgan transaksion xarajatlarimizni qoplaymaydi
- b)yuz - xotir qilamiz
- v)rahmimiz keladi
- g)asabimizni buzishni xohlamaymiz

№80 CHayqovchilik faoliyati ...

- a)narxlarning beqarorligi tamoyilini kuchaytiradi
- b)qonun asosida ish yurituvchi tadbirkorlar uchun riskni orttiradi
- v)iqtisodiy bum va retsessiyaga olib keladi
- g)doimo foyda olishga olib keladi

№81 Quyidagi ta'riflardan qaysi biri bozor iqtisodiyotining mohiyatini to'laroq xarakterlaydi?

- a)bu xususiy mulk ustunligiga asoslangan hamda iqtisodiy jarayonlar bozor mexanizmi yordamida boshqariladigan va tartibga solinadigan iqtisodiyotdir
- b)mehnat taqsimoti mavjud bo'lgan iqtisodiyot
- v)iqtisodiy sub'ektlar faoliyati erkin amalga oshiriladigan iqtisodiyot
- g)urf - odat, udumlar va an'analariga asoslangan iqtisodiyot

№82. Bozor iqtisodiyotining eng asosiy sharti (tamoyili) nima?

- a)tadbirkorlik va tanlash erkinligi
- b)daromadlarni bir tekis taqsimlash
- v)ishlab chiqarish vositalaridan keng foydalanish
- g)iqtisodiyot rivojlanishini barqarorlashtirish

№83. Iqtisodiy faoliyat ijtimoiy hayotning birlamchi asosi ekanligi qaysi tamoyilda o'z aksini topgan?

- a)Iqtisodning siyosatdan ustuvorligi
- b)Davlat – bosh islohotchi
- v)Qonunlar ustuvorligi
- g)Bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida kuchli ijtimoiy siyosat yuritish

№84. Nima sababdan O'zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida aholini ijtimoiy himoya qilishga alohida ahamiyat berildi?

- a)aholi turmushi darajasining haddan tashqari pasayib ketishiga yo'l qo'yimaslik uchun
- b)ishsiz qolgan aholini daromad bilan ta'minlash maqsadida
- v)ko'p bolali oilalarga yordam berish maqsadida
- g)bozor iqtisodiyotiga o'tishda kuchli ijtimoiy siyosat yuritish tamoyilini amalga oshirish uchun

№85. O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti I.A.Karimov «Besh tamoyilning hammasi ham demokratik va iqtisodiy o'zgarishlarni muvaffaqiyatli isloh qilib borishda birday muhim ahamiyatga egadir, shu bilan birga ..

- a)Bozor iqtisodiyotiga bosqichma - bosqich o'tish tamoyili alohida e'tiborga loyiq. Bu yetakchi tamoyillardan biridir. U iqtisodiy islohotlarning butun ichki mantiqini, rivojlanib borishi va xarakterini belgilab beradi», – deb ta'kidlaydi
- b)Iqtisodiyotning siyosatdan ustuvorligi
- v)Davlatning bosh islohotchi bo'lishi
- g)Iqtisodiyotni mafkuradan batamom holi qilish ustuvorligi

№86. Respublikada bozor iqtisodiyotiga o'tishning birinchi bosqichida isloh qilishning muhim yo'nalishini aniqlang?

- a) o'tish jarayonining huquqiy asoslarini shakllantirish, islohotlarning qonuniy asosini mustahkamlash
- b) aralash iqtisodiyotni shakllantirish
- v) ishlab chiqarishning pasayib borishiga barham berish
- g) iqtisodiyotni sanoatlashtirish

№87. Iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishning qaysi tamoyilli bozor munosabatlariga o'tishning izchilligini ta'minlaydi?

- a) bozor munosabatlarini bosqichma - bosqich qaror toptirish
- b) kuchli ijtimoiy siyosat yuritilishi
- v) iqtisodiyotning mafkuradan ustunligi
- g) davlatning bosh islohotchi bo'lishi

№88. Davlat mulkini xususiylashtirishning dastlabki bosqichida qanday vazifa amalga oshirildi?

- a) kichik xususiylashtirish amalga oshirildi
- b) ommaviy xususiylashtirish amalga oshirildi
- v) chek vositasida xususiylashtirish amalga oshirildi
- g) ko'p ukladli iqtisodiyot real shakllandi

№89. Respublikada narxlar qaysi davrdan boshlab erkinlashtirila boshladi?

- a) 1992 yildan
- b) 1991 yildan
- v) 1994 yildan
- g) 1995 yildan

№90. Qaysi bozor monopolist bo'lishi mumkin?

- a) qishloqdagi benzin quyish shoxobchasi
- b) don bozori
- v) gullar bozori
- g) shokolad mahsulotlari bozori

№91. Mehnat bozori boshqa bozorlardan,

- a) ish kuchi uning egasining mulki bo'lib qolaverishi va ishga yollanishida mehnat shartnomalari tuzilishi bilan farqlanadi
- b) mehnat omili egasi, ish kuchi bilan unga muhtoj o'rtasidagi munosabati bilan farqlanadi
- v) ishga vaqtinchalik mehnat shartnomalari asosida yollanish bilan farqlanadi
- g) shartnoma tuzilgach mehnat omiliga aylanishi bilan farqlanadi

№92. Birlamchi va ikkilamchi bozorlar...

- a) qimmatli qog'ozlar bozoriga xos
- b) ssuda kapitali bozoriga xos
- v) valyuta bozoriga xos
- g) sug'urta bozoriga xos

№93. Sof iqtisodiy ma'noda «bozor» tushunchasi nimani anglatadi?

- a) ishlab chiqaruvchi (sotuvchi) va iste'molchi (xaridor)larning tovarlarini ayirboshlash xususidagi harakatini o'zaro kelishtiruvchi mexanizmlar, tartiblar va infrastrukturaviy tuzilmalar tizimini
- b) sotuvchi va xaridorlar to'planib, ayirboshlashni amalga oshiradigan joyni
- v) bozor sub'ektlari iqtisodiy natijalarining amalga oshirishini

g)tijorat do'konini

№94. Bozorning qaysi turida sotuvchi va xaridorlar bir - biri bilan aktsiya, obligatsiya kabi qimmatli qog'ozlar orqali bog'lanadi?

- a)kapital (fond) bozorida
- b)chet el valyutalari bozorida
- v)xomashyo birjalarida
- g)resurslar bozorida

№95.Ishlab chiqarish texnologiyasining takomillashuvi...

- a)taklif egri chizig'ining o'ngga siljishiga olib keladi
- b)muvozanat narxining o'sishiga olib keladi
- v)taklif egri chizig'ining chapga siljishiga olib keladi
- g)talab egri chizig'ining o'ngga siljishiga olib keladi

№96. Ishlab chiqaruvchilar tayyorlagan mahsulotlariga ko'zda tutilgan muddatdan nisbatan avvalroq yuqori narx belgilashga majbur bo'lishdi, u holda ...

- a)talab qisqaradi
- b)talab ortadi
- v)taklif kamayadi
- g)talab o'zgarmaydi

№97. Aytaylik, qurg'oqchilik sababli bug'doy taklifi kamaydi. Agarda bug'doy non tayyorlash uchun asosiy xom - ashyo bo'lsa, iste'molchilar nonning o'rniga kartoshka iste'molini ko'paytirishlari mumkinligi kutilsa, u holda bug'doy narxi.

- a)ortadi, non taklifi pasayadi, kartoshkaga talab esa o'sadi
- b)ortadi, non taklifi ortadi, kartoshkaga talab ortadi
- v)ortadi, non taklifi pasayadi, kartoshkaga talab kamayadi
- g)tushadi, non taklifi ortadi, kartoshkaga talab o'sadi

№98. Quyidagi tushunchalardan qaysi biri odamlarni biron narsa olish va haq to'lash qobiliyatlarini ifodalaydi?

- a)talab
- b)ehtiyoj
- v)o'zini ko'rsatish
- g)zaruriyat

№99. Tovarining narxi 1,5 ming so'mdan 2 ming so'mga ko'tarildi, talab hajmi esa 1000 dan 900 donaga tushdi, deylik. U holda narxga nisbatan talab egiluvchanligi ... ga teng.

- a)3,3
- b)0,37
- v)2,71
- g)0,33

№100. Agar tovarning narxi 1 % ga tushishi unga bo'lgan talabni 2 % ga ortishiga olib kelsa, u holda talab:

- a)egiluvchan
- b)noegiluvchan
- v)yagona egiluvchan
- g)mutloq egiluvchan bo'ladi

№101 Agar narx 5%ga pasayishi, umumiy taklif hajmining 8%ga qisqarishiga olib keladi, u holda taklif:

- a)egiluvchan
- b)noegiluvchanl
- v)mutloq noegiluvchan
- g)mutloq egiluvchan

№102 Taklif qonuni, narxlarning o'sishi, boshqa sharoit (omillar) o'zgarmagani holda ... namoyon bo'ladi

- a)taklif hajmining o'sishida
- b)taklifning o'sishida
- v)taklifning kamayishida
- g)taklifning o'zgarmasligida

№103 Quyidagi sanab o'tilganlardan qaysi biri xususiy mulkka asoslangan tadbirkorlik faoliyatiga mos emas:

- a)kapital omiliga jamoa egalik qiladi
- b)xususiy mulkka asoslanadi
- v)ishlab chiqarish natijasi mulk egasiga tegishli bo'ladi
- g)mustaqil erkin faoliyat yuritadi

№104 Asosiy va aylanma kapitalning farqlanuvchi jihatlariga quyidagilardan qaysi birini qo'shib bo'lmaydi?

- a)amortizatsiya ajratmalarini hisoblash
- b)o'z qiymatlarini ishlab chiqarish natijasi - mahsulotga o'tkazishi
- v)doiraviy aylanishda qatnashishiga ko'ra
- g)ishlab chiqarish jarayonida o'z xossasini o'zgartirishi

№105 Tadbirkorlikka iqtisodiy adabiyotlarda uch jihatdan qaraladi:

- a)iqtisodiy kategoriya, xo'jalik yuritish uslubi, iqtisodiy fikr yuritishning o'ziga xos tipi sifatida
- b)iqtisodiy kategoriya, xo'jalik yuritish uslubi, mulk egasi sifatida
- v)xo'jalik yuritish uslubi, iqtisodiy fikr yuritishning o'ziga xos tipi sifatida, mulk egasi sifatida
- g)xo'jalik yuritish uslubi, mulk egasi, daromad topishning o'ziga xos tipi sifatida

№106. O'zbekiston iqtisodiyotida ko'pchilik bozor:

- a)muayyan raqobat va monopolistik bozor elementlari xos
- b)mukammal raqobatga asoslanadi
- v)tartibga solib bo'lmaydigan monopoliya
- g)tartibga solinadigan monopoliya

№107 Birinchi bo'lib oligopoliya nazariyasini asoslashga harakat qilgan iqtisodchi – bu

- a)**Ogyusten Kurno**
- b)Edvard CHemberlen
- v)Alfred Marshall
- g)Joan Robinson

№108 Mikroiqtisodiyotda asosiy shaxs bo'lib kim hisoblanadi?

- a)Iste'molchi.
- b>Ishlab chiqaruvchi.
- v)Davlat
- g)Vositachi

№109. Agar bahoning o'zgarishi natijasida sotib olingan tovarlar miqdori o'zgarmasa talab to'g'risida nima deyish mumkin?

- a)Elastik emas.
- b)To'liq qondirilgan
- v)Muvozanatda
- g)Elastik

№110. Tadbirkorlarni tovar sifatini yaxshilash, narxini pasaytirish va raqobatdoshlardan o'zishga majbur qiluvchi kuch:

- a)Foyda olishga qiziqish
- b)Baholarning shakllanishini tuzish
- v)O'rin qoplash bahosi
- g)Harajatlarni aniqlash

№112. Ishlab chiqarish xarajatlari deganda nimani tushunasiz?

- a)Ishlab chiqarish xarajatlari deganda resurslarni ushbu faoliyat yo'nalishida tutib qolish uchun amalga oshiriladigan barcha ichki va tashqi to'lovlar summasi tushuniladi
- b)Ishlab chiqarish xarajatlari – kapital tovarlarga sarflangan mablag'lardir
- v)Ishlab chiqarish harajatlari deganda firmaning ishlab chiqarish uchun kerakli xom ashyo va materiallarni yetkazib beruvchilaraga amalga oshiriladigan barcha to'lovlar tushuniladi
- g)Mahsulot tannarxiga kiritiladigan xarajatlar tushuniladi

№113. Doimiy xarajatlar deganda nimani tushunasiz?

- a)Doimiy xarajatlar deganda kattaligi ishlab chiqarish hajmining o'zgarishiga bog'liq bo'lmagan xarajatlar tushuniladi.
- b)Doimiy xarajat deganda mahsulot tannarxiga to'g'ridan-to'g'ri kiritiladigan xarajatlar tushuniladi
- v)Doimiy xarajat deganda kattaligi ishlab chiqarish xarajatlariga proporsional o'zgaradigan xarajatlar tushuniladi
- g)Doimiy xarajatlar ish xaqi va material sarflardir

№114. Sof monopoliyaning asosiy xususiyatlarini sanab bering

- a)Sof monopoliya yagona firmaning mavjudligi, unikal mahsulot, baholar ustidan nisbatan kuchli nazorat, tarmoqqa kirish sharoitining yo'qligi bilan xarakterlanadi
- b)Sof monopoliya firmalarning ko'p soni, unikal mahsulot, baholar ustidan nisbatan kuchli nazorat, tarmoqqa kirishning oson shartlari bilan xarakterlanadi
- v)Sof monopoliya bir necha firmalar, standartlashtirilgan mahsulot, baholar ustidan nazoratning yo'qligi, tarmoqqa kirishning nisbatan oson shartlari bilan xarakterlanadi
- g)Sof monopoliya va oligopoliya deyarli bir xil

№115. Resurslarning o'rin almashtiruvchi turlari soni ko'paysa, resursga bo'lgan talab elastikligi qanday o'zgaradi?

- a)Resursga bo'lgan talab elastikligi ko'payadi
- b)Resursga bo'lgan talab elastikligi kamayadi.
- v)Resursga bo'lgan talab elastikligi o'zgarmaydi
- g)Resursning elastikligi oshadi

№116. Quyidagilardan qaysi biri nazariy iqtisodiyot predmeti tahriflariga tegishli emas?

- a)Cheksiz ishlab chiqarish resurslari.
- b)Resurslardan samarali foydalanish
- v)Extiyojlarni maksimal qondirish

Moddiy va ma'naviy ehtiyojlar

№117. «Nima ishlab chiqarish» muammosi quyidagi xolda turmaydi?

- a) Har bir iqtisodiy resurs maxsus bo'lib undan faqat bir xil maxsulot ishlab chiqarish mumkin.
- b) Iqtisodiyot «ishlab chiqarish omillari unumdorligining pasayib borishi» qonuni amal qila boshlagan bosqichga yetib bormagan.
- v) Resurslar taklifi zeb-ziynat buymlari ishlab chiqarishga xam yetarli
- g) Resurslar taklifi shunchalik cheklanaganki, ularni faqat iste'mol buyumlari ishlab chiqarish uchun sarflash

№118. Quyidagi xolatlarning qaysi biri bozor iqtisodiyotiga xos emas?

- a) Markazlashtirilgan rejalashtirish
- b) Raqobat
- v) Xususiy mulkchilik
- g) Tadbirkorlik tanlovining erkinligi

№119. Talabning baho bo'yicha elastikligi quyidagi xolda yuqori bo'ladi:

- a) Birlamchi ehtiyoj tovarlariga
- b) Iste'molchi tovarni eng yuqori naflilik bilan ishlatsa
- v) Ishlab chiqarishning muqobil xarajatlari qancha ko'p bo'lsa
- g) Zeb-ziynat buyumlaridan ko'ra birinchi ehtiyoj tovarlariga

№120. X tovarning ishlab chiqaruvchi o'z tovari narxini 5%ga kamaytirdi, natijada sotuv xajmi 4%ga oshadi. X tovarga bo'lgan talab:

- a) Noelastik
- b) Elastik
- v) Birlik elastiklikda
- g) Mutlaq elastik

№121. Naflilikni maksimallashtirish uchun iste'molchi:

- a) Sotib olinayotgan ohirgi birlik tovarlar chegaraviy nafliliklari tenglashtirishi kerak
- b) Faqat brend tovarlar sotib olishi kerak
- v) Barcha tovar narxlari umumiy nafliliklariga proporsional bo'lishiga amal qilishi kerak
- g) Sifatsiz tovarlarni sotib olmasligi kerak

№122. Uzoq muddatli davrda:

- a) Barcha xarajatlar o'zgaruvchan
- b) Barcha xarajatlar doimiy
- v) O'zgaruvchan xarajatlar doimiy xarajatlardan tezroq o'sadi
- g) Doimiy xarajatlar o'zgaruvchan xarajatlardan tezroq o'sadi

№123. Foydani maksimallashtirish kimning manfaatiga mos keladi?

- a) Xususiy firmalar
- b) Er egalari
- v) Ishchilar
- g) Iste'molchilar

№124. Agar tovarga bo'lgan talab va uning taklifi oshsa:

- a) Narxi turg'unligicha qoladi
- b) Tovarning umumiy xajmi oshadi
- v) Narxi oshadi

g)Jamiyat turmush darajasi oshadi

№125. Noelastik talab shuni anglatadiki:

- a)Narxning 1% ga oshishi talab kattaligini 1% dan kamroq darajaga pasaytiradi
  - b)Narxning 1% ga oshishi talab kattaligini 1% dan oshiqroq darajaga kamaytiradi
  - v)Narxning istalgan o'zgarishi umumiy tushum kattaligini o'zgartirmaydi
- Narxning 1% ga o'sishi talab kattalagiga tahsir etmaydi

№126. A tovarni v tovar bilan almashtirish normasi quyidagini anglatadi:

- a)Umumiy naflilikni o'zgarmagan xolda iste'molchi qo'shimcha bir birlik v tovarni olish uchun a tovarning qancha birligidan voz kechish kerak
- b)Agar a va v tovarlar iste'molchili bir birlikka ohsa, ular chegaraviy nafliliklari qaysi darajada o'zgaradi
- v)Iste'molchi daromadi oshib, a tovar iste'moli bir birlikka o'zgarmasa, iste'molchi v tovardan qancha sotib oladi
- g)V tovar bahosi 1 dollarga kamayganda iste'molchi a tovardan qancha sotib oladi

№127. Iqtisodiy nazariya:

- a)Barcha iqtisodiy tizimlarni o'rganishda qo'llaniladi
- b)Faqatgina ho'jalik yuritishning kapitalistik tizimini o'rganish uchun qo'llaniladi
- v)Sotsializmga xos bo'lgan iqtisodiy munosabatlarni o'rganishda qo'llab bo'lmaydi
- g)Faqat iqtisodiy fanlarni o'rganishda qo'llaniladi

№128. Agar iqtisodiy muammolar qisman bozor, qisman davlat tomonidan hal qilinsa, iqtisodiyot:

- a)Aralash iqtisodiyot deb hisoblanadi
- b)Bozor
- v)Natural
- g)Buyruqbozlikka asoslangan

№129. Agar tovar narxining 5%ga kamayishi, taklif xajmini 8%ga kamaytirsa, ushbu taklif:

- a)Elastik
- b)Noelastik
- v)Birlik elastikda
- g)Mutloq noelastik

№130. Quyidagilarning qaysi biri ishlab chiqaruvchi iqtisodiy omilni anglatadi

- a>Ishlab chiqarish vositalari
- b)Pul kapitali
- v)Foiz
- g)Foyda

№131. Tovarni bir bozorda arzonroq sotib olib, boshqa bozorda qimmatroq sotish quyidagini namoyon etmaydi:

- a)Yuqori narx mavjud bozorlarda talabni oshirish vositasini;
- b)Narx darajasi yuqori bo'lgan bozorda taklif hajmini oshirish vositasini;
- v)Konkret bozorlardagi narxlar orasidagi farqlarning sababini;
- g)Foyda olish maqsadida bajarilgan operatsiyani;

№132. Bozor iqtisodiyotida taklifning kamayishi quyidagini keltirib chiqaradi:

- a)Baholarning ko'tarilishini

- b) Soliqlarning ko'tarilishini
- v) Kapital qo'yilmalarning ortishini
- g) Talabning pasayishini

№133. Talab qonuni quyidagini bildiradi:

- a) Tovar narxi tushsa, uni sotib olish xajmi oshadi
- b) Agar iste'molchilar daromadi oshsa, ular odatda ko'proq tavarlar sotib oladi.
- v) Talab egri chizig'i odatda ijobiy og'ishga ega.
- g) Taklifning talabdan ortiqchaligi narxning pasayishini keltirib chiqaradi

№134. Quyidagi holatlarning qaysi biri mahsulotga bo'lgan talabning kamayishi oqibati emas?

- a) Ushbu tarmoqda ishlatiladigan resurlar narxining oshishi
- b) Mahsulot taklifining kamayishi
- v) Tarmoqda ishlab chiqarish xajmining kamayishi
- g) Ushbu mahsulot ishlab chiqaruvchi tarmoqda foydaning kamayishi

№135. «Nima, qanday va kim uchun ishlab chiqarish kerak?» muammosi taalluqli bo'ladi

- a) Ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy tashkil etilishdan qathiy nazar barcha jamiyatga
  - b) Faqat bozor iqtisodiyotiga
  - v) Faqat qoloq iqtisodiyotga
- Totalitar tizimga

№136. Aralash iqtisodiyotda davlatning roli:

- a) Cheklangan
- b) Hech qanday xolda namoyon bo'lmaydi
- v) Ancha salmoqli
- g) Ho'jalikning ko'p sohalarida namoyon bo'ladi

№137. Taklif qonuni shuni bildiradiki, agar narxlar oshsa:

- a) Taklif xajmi kamayadi
- b) Taklif kamayadi
- v) Taklif oshadi
- g) Taklif xajmi oshadi

№138. Agar tovarning istalgan miqdori bir xil narxda sotilsa, ushbu tovarlarga bo'lgan talab:

- a) Mutloq noelastik
- b) Elastik
- v) Birlilik elastiklikda
- g) Noelastik

№139. Iste'molchi xatti-xarakati nazariyasi shuni taqozo etadiki, iste'molchi quyidagi kattalikni maksimallashtirishga xarakat qiladi:

- a) Umumiy naflilikni
- b) Umumiy va chegaraviy naflilik orasidagi farqni
- v) O'rtacha naflilikni
- g) Chegaraviy naflilikni

№140. Talab va taklifdan narxning quyidagi bozorlardagi muvofiqlashtiruvchi o'rnini tushuntirish uchun foydalanish mumkin:

- a) Istalgan bozordagi

- b)Resurslar bozoridagi
- v)Moliyaviy bozoridagi
- g)Tovar bozoridagi

№141. Erkin tadbirkorlik tizimida baholarni nima bilan belgilanadi?

- a)Talab va taklifni o'zaro tahsiri bilan
- b)Davlat tomonidan
- v)Talabning muvozanat bahosiga ta'siri bilan.
- Xarajat bilan

№142. Bozorda baholarning pasayishini keltirib chiqaradigan asosiy sabab:

- a)Talab o'zgarmagan xolda taklifning oshishi
- b)Taklif o'zgarmagan xolda talabning oshishi
- v)Talab va taklifning oshishi
- g)Mahsulot sifatining oshishi

№143. Sof raqobatning asosiy xususiyatlarini sanab bering?

- a)Sof raqobat firmaning juda ko'p soni standartlangan mahsulot, baholar ustidan nazoratning yo'qligi va tarmoqqa kirishning oson sharoitlari bilan xarakterlanadi.
- b)Sof raqobat bir necha firmaning mavjudligi, mahsulot turlarining tabaqalanganligi, baholar ustidan kuchli nazorat, tarmoqqa kiritishning qiyin sharoitlari bilan xarakterlanadi.
- v)Sof raqobat firmaning ko'p soni, unikal mahsulot, baholarning tor miqyosida nazorat qilinishi, tarmoqqa kirishning nisbatan oson sharoitlari bilan xarakterlanadi
- g)Sof raqobat oligopoliya bilan deyarli bir xil

№144. Taklif qonuni shuni bildiradiki, agar narxlar oshsa:

- a)Taklif xajmi oshadi
- b)Taklif kamayadi
- v)Taklif oshadi
- g)Taklif xajmi kamayadi

№145. Bozor muvozanati qanday holatda ro'y beradi?

- a)Talab va taklif tenglashganda
- b)Talab narxga teng bo'lganda
- v)Taklif narxga teng bo'lganda
- g)Talab va taklif 0ga teng bo'lganda

№146. Barcha iqtisodiy tizimlar duch keladigan fundamental muammo:

- a)Tanqislik
- b>Ishlab chiqarish
- v>Iste'mol
- g)Investitsiyalar

№147. Narxlarning va ishsizlikning umumiy darajalari quyidagi kursda o'rganiladi:

- a)Makroiqtisodiyot
- b)Mikroiqtisodiyot
- v)Menejment
- g)Xalqaro moliya

№148. Quyidagi muammolarning qaysi biri mikrodarajada xal etiladi?

- a)Nima va qancha ishlab chiqarish kerak?
- b>To'la bandlikka qanday erishish mumkin?
- v)Inflyatsiyadan qanday qutilish mumkin?

g)Iqtisodiy o'sishni qanday rag'balantirish mumkin?

№149. Agar talab kamaysa, talab egri chizig'i quyidagicha siljiydi:

- a)Pastga va chapga
- b)Soat strelkasi xarakati bo'ylab
- v)Yuqoriga va o'ngga
- g)Soat strelkasiga teskari yo'nalishda

№150. Monopson bozorning asosiy xususiyati nimadan iborat?

- a)Ma'lum mahsulotning yagona xaridori mavjud bo'ladi;
- b)Ma'lum mahsulotning yagona ishlab chiqaruvchisi mavjud bo'ladi;
- v)Bozorda oz miqdordagi ishlab chiqaruvchilar o'zaro raqobatlashadi;
- g)Bozorda sotuvchilar va xaridorlar soni ko'pligi tufayli narx nazorat qilinmaydi;

№151. Agar kapitaldan olinadigan foyda normasi bank foiz stavkasidan katta bo'lsa:

- a)Kapital uchun kredit olish mumkin;
- b)Kapital uchun kredit olsa ham, olmasa ham bo'ladi;
- v)Kapital uchun kredit olish kerak emas
- g)Kapital uchun kredit olish korxonada samaradorligini pasaytiradi;

№152. Agar daromadning oshishi bilan ma'lum mahsulotga bo'lgan talab kamaysa, ushbu mahsulot:

- a)Past sifatli buyumdir;
- b)Zeb-ziynat buyumidir;
- v)Dastlabki ehtiyoj tovaridir;
- g)Yuqori sifatli buyumdir;

№153. Tovarga bo'lgan talab o'zgarmagan holda taklifning kamayishi quyidagi holni keltirib chiqaradi:

- a)Muvozanat baho oshib, sotiladigan mahsulot hajmi kamayadi;
- b)Muvozanat baho pasayib sotiladigan mahsulot hajmi oshadi;
- v)Muvozanat baho o'zgarmaydi, sotiladigan mahsulot hajmi kamayadi;
- g)Muvozanat baho pasayib sotiladigan mahsulot hajmiham kamayadi;

№154. Bozor tizimida noyob ne'matlar muammosi nechta tamoyillar orqali yechiladi?

- a)3 ta (talab, taklif, muvozanat nuqtasi)
- b)12 ta
- v)14 ta
- g)15 ta

№155. Transaksion harajatlar bu-

- a)Bozorni o'rganishdagi harajatlar
- b)Tovarlarning xususiyatini aniqlash bilan bog'liq harajatlar
- v)Tovar almashish sohasidagi harajatlar
- g)O'zaro kelishuv va uchrashuvlar bilan bog'liq harajatlar

№156. Giffen tovarlarining xususiyatlari qaysi bandda to'g'ri keltirilgan?

- a)Bunday tovarlarga narx oshgani sayin talab ham oshadi
- b)Bunday tovarlarning daromad samarasi almashtirish samarasidan katta bo'ladi
- v)Bunday tovarlarning daromad samarasi almashtirish samarasidan kichkina bo'ladi
- g)Bunday tovarlarga narx oshgani sayin talab kamayadi

№157. Iqtisodiy foyda quyidagicha aniqlanadi:

- a) Umumiy daromad va barcha harajatlar farqi orqali
- b) Umumiy daromad va joriy foydalanish uchun jalb qilingan barcha pul harajatlari farqi orqali
- v) Buxgalteriya foydasi va normal foyda o'rtasidagi farq sifatida
- g) Sof daromad orqali

№158. Iqtisodiyotning asosiy muammosi:

- a) Resurslarning cheklanganligi, extiyojlarning cheksizligi
- b) Resurslarning cheksizligi, extiyojlarning cheklanganligi
- v) Resurslarning noyobligi
- g) Extiyojlarning birlamchi va ikkilamchi ekanligi

№159. Iqtisodiy birliklar jumlasiga kim kiradi?

- a) Iste'molchilar, ishchilar, kapital, firmalar, davlat
- b) Firmalar
- v) Ishchilar, kapital
- g) Iste'molchilar

№160. Makroiqtisodiyot ob'ektlari nima?

- a) Yalpi ishlab chiqarish, bandlik, inflyatsiya va tashqi savdo
- b) Yalpi ishlab chiqarish
- v) Bandlik
- g) Inflyatsiya va tashqi savdo

№161. Keynschilar nimaning tarafdori?

- a) Davlat aralashuvi tarafdori
- b) Soliqlarni kamaytirish tarafdori
- v) Monetar siyosat tarafdori
- g) Davlatning faqat inflyatsiyaga doir aralashuvi tarafdori

№162. Uy xo'jaliklari sektori ...

- a) er, kapital va mexnatni taklif qiladi va moddiy ne'matlarga bo'lgan talabni shakllantiradi, olingan daromadning bir qismini iste'mol qiladi, boshqa qismini esa jamg'aradi.
- b) iqtisodiyotni boshqaradi
- v) davlatni boshqaradi
- g) eksport qiladi

№163. Korxonalar yoki firmalar sektori ...

- a) ishlab chiqarish omillariga bo'lgan talabni shakllantiradi, moddiy ne'matlarni ishlab chikadi va taklif qiladi hamda investitsiyalarni amalga oshiradi.
- b) soliq soladi
- v) tashqi savdo uchun foydalidir
- g) qonunchilikni o'zgartirishga haqlidir

№164. chet el sektori ...

- a) xorijiy iqtisodiy sub'ektlar va davlat institutlar majmuasidir
- b) xalqaro tashkilotdir
- v) BMT
- g) XVF

№165. Doiraviy aylanish nima?

- a) resurslar, tovarlar va daromadlar doiraviy aylanishini tushunamiz.
- b) resurslar aylanishini tushunamiz.
- v) Daromadlar taqsimotini tushunamiz.
- g) Tovarlar doiraviy aylanishini tushunamiz.

№166. Ochiq iqtisodiyot bu ...

- a) shunday iqtisodiyotki, unda mamlakatning barcha fuqarolari xalqaro tovar va kapital bozorida oldi-berdilar cheklanmagan xolda amalga oshirishlari mumkin.
- b) Yopiq iqtisodiyotning bir turidir.
- v) Eksport qiluvchi iqtisodiyotdir.
- g) Yopiq iqtisodiyotning ikkinchi ko'rinishidir.

№167. Yopiq iqtisodiyot bu ...

- a) shunday iqtisodiyotki, unda xalqaro savdo, kapital va mehnat kuchi migratsiyasi mavjud emas.
- b) ochiq iqtisodiyotning bir turidir.
- v) Eksport va import qiluvchi iqtisodiyotdir.
- g) Ochiq iqtisodiyotning ikkinchi ko'rinishidir.

№168. Pirovard mahsulot...

- a) yakuniy iste'mol uchun sotib olinadigan mahsulot (tovar yoki xizmat)lardir
- b) bozordagi mahsulot
- v) import mahsulot
- g) eksport mahsulot

№169. Oraliq mahsulot deganda...

- a) qayta ishlash yoki sotish uchun sotib olingan tovar va xizmatlar tushuniladi, b) YaMMda mahsulotlarning oxirgi sotish qiymati hisobga olinadi, oraliq qiymat esa hisobga olinmaydi
  - v) Sotib olish mahsuloti tushuniladi
  - g) Sotish mahsuloti tushuniladi
- Import mahsulotlar tushuniladi

№170. Pulning vazifasi:

- a) Qiymat o'lchovi, Ayirboshlash vositasi, Xazina to'plash va jamg'arish vositasi, b) To'lov vositasi, Jahon puli.
- v) Qiymat o'lchovi, Ayirboshlash vositasi
- g) Qiymat o'lchovi, Ayirboshlash vositasi, Jahon puli.
Xazina to'plash va jamg'arish vositasi, To'lov vositasi, Jahon puli.

№171. Sof bozor iqtisodiyoti va aralash iqtisodiyoti orasidagi farq:

- a) Davlatning aralashuvi
- b) CHet davlatlar
- v) Firmalar
- g) Uy xo'jaliklari mavjudligi

№172. Firmalarning asosiy maqsadi ....

- a) Sof foydani maksimallashtirishdir
- b) Ish o'rinlarini yaratishdir
- v) Insonlarga xizmat qilish
- g) Resurslarni taqsimlash

№173. Iqtisodiy nazariya:

- a) Barcha iqtisodiy tizimlarni o'rganishda qo'llaniladi
- b) Faqatgina ho'jalik yuritishning ka'italistik tizimini o'rganish uchun qo'llaniladi
- v) Sotsializmga xos bo'lgan iqtisodiy munosabatlarni o'rganishda qo'llab bo'lmaydi
- g) Faqat iqtisodiy fanlarni o'rganishda qo'llaniladi

№174. Bozor muvozanati qanday holatda ro'y beradi?

- a) Talab va taklif tenglashganda (kesishganda)
- b) Talab narxga teng bo'lganda
- v) narxga teng bo'lganda
- g) Talab va taklif 0ga teng bo'lganda

№175. Iqtisodiyotning asosiy muommolari quyidagi javob variantlaridan qaysi birida berilgan?

- a) nima ishlab chiqarish, qanday ishlab chiqarish, kim uchun ishlab chiqarish?
- b) nima iste'mol qilinadi, qanday ishlab chiqariladi, kim ishlab chiqaradi?
- v) nima ishlab chiqariladi, qanday iste'mol qilinadi, kim ishlab chiqaradi?
- g) nima iste'mol qilinadi, qanday ishlab chiqariladi, kim iste'mol qiladi?

№ 176. Muqobil tanlov muammosi:

- a) kishilar, firmalar hamda, davlat muassasalari oldida turadi
- b) faqat firmalar oldida
- v) faqat alohida kishilar oldida
- g) faqat korxonalar oldida turadi

№177. Quyidagilarni qaysi biri birgalikda qondiriladigan ehtiyoj hisoblanadi?

- a) ijtimoiy ehtiyoj
- b) moddiy ehtiyoj
- v) mehnat ehtiyoji
- g) madaniy - maishiy ehtiyoj

№178. Jamiyat ehtiyojlarining miqdoran o'sib va tarkiban yangilanib borishiga nima ta'sir ko'rsatadi?

- a) aholi sonining o'sishi, fan - texnika taraqqiyoti
- b) mehnat unumdorligi
- v) tovar sifati
- g) mehnat intensivligi

№179. Aholi ehtiyojlarining qondirilish darajasi qanday aniqlanadi?

- a) aholining haqiqiy iste'moli darajasi va ehtiyojlari taqqoslanadi
- b) aholi nominal va real daromadlari taqqoslanadi
- v) aholi real daromadlari va ehtiyojlari taqqoslanadi
- g) ularning talabi va ehtiyojlari taqqoslanadi

№180. Alohida kishilar, korxonalar va davlat ehtiyojlarining umumiy xususiyatlari nimadan iborat?

- a) tarkiban bir xil
- b) cheksiz va chegarasiz
- v) miqdoriy o'lchamga ega
- g) miqdoran cheklangan

№181. Qachonki iqtisodiy muammolar qisman bozor, qisman hukumat tomonidan yechilar ekan, bunday iqtisodiyot:

- a) aralash iqtisodiyot
- b) an'anaviy iqtisodiyot
- v) bozor iqtisodiyoti
- g) markazdan boshqariladigan iqtisodiyot

№182. Barcha iqtisodiy tizimlarda asosiy muammolar: nima, qanday, qancha, kim uchun mikro va makro darajada yechiladi. Quyidagilardan qaysi biri mikro darajada yechiladi?

- a) nima va qancha ishlab chiqarish zarur?
- b) to'la bandlikni qanday ta'minlash mumkin?
- v) inflyatsiyadan qanday qutilish mumkin?
- g) iqtisodiy o'sishni qanday rag'batlantirish mumkin?

№183. Ijtimoiy - iqtisodiy tizimlarning o'rin almashinish sabablarini formatsion yondashuvda qanday izohlanadi?

- a) ishlab chiqarish kuchlarining rivojlanish darajasiga ishlab chiqarish munosabatlarining mos kelmasligi o'rtasidagi ziddiyat
- b) ishlab chiqarish kuchlari rivojlanish darajasiga ishlab chiqarish munosabatlarining mos kelishi
- v) ishlab chiqarish texnologik usulining o'zgarishi
- g) ishlab chiqarish kuchlarining rivojlanish darajasiga ustqurmaning mos kelmasligi

№184. Iqtisodiy tizim nima?

- a) ishlab chiqarishni tashkil etish shaklidir
- b) jamiyatning asosiy yo'nalishidir
- v) sotsial - iqtisodiy munosabatlar asosidir
- g) siyosiy va ma'naviy munosabatlardir

№185. Ma'muriy - buyruqbozlikka asoslangan iqtisodiyot qanday tizim?

- a) davlat tomonidan ishlab chiqarish, taqsimot, almashuv va iste'mol ustidan to'liq nazorat o'rnatishga asoslangan
- b) ishlab chiqarishni reja asosida yurgazishga asoslangan
- v) yakka hokimlik asosida ishlab chiqarishni tashkil etishga asoslangan
- g) ishlab chiqarishni ijtimoiy mulk va ijtimoiy mehnat asosida tashkil etishga qaratilgan

№186. Aralash iqtisodiyot nima?

- a) buyruqli va bozor iqtisodiyoti qo'shilishi natijasida vujudga kelgan iqtisodiyot
- b) turli mulk shakllariga va ularning teng huquqligiga asoslangan iqtisodiyot
- v) ma'muriy buyruqbozlikka asoslangan iqtisodiyot
- g) an'ana va udumlarga asoslangan iqtisodiyot

№187. Iqtisodiy tizimning qaysi nusxasi (modeli)da xususiy mulkning ustunligi va boshqarishning bozor mexanizmi ta'minlanadi?

- a)sof kapitalizm
- b)buyruqli iqtisodiyot
- v)aralash iqtisodiyot
- g)an'anaviy iqtisodiyot

№188. Nima, qanday, kim uchun ishlab chiqarish muammolari qaysi tizimga aloqador?

- a)faqat bozor iqtisodiyotiga
- b)faqat totalitar tizimlarga yoki markazlashgan rejalashtirish hukmron bo'lgan jamiyatlarga
- v)faqat an'anaviy iqtisodiyotga
- g)sotsial - iqtisodiy va siyosiy tashkil qilinishidan qat'iy nazar, har qanday jamiyatga

№189. Iqtisodiyotda ishlab chiqarish omillari unumdorligi pasayib borishi qonuni amal qiladi. U holda iqtisodiy o'sish qanday tarzda ta'minlanadi?

- a)borgan sari ko'proq resurslar talab qilinadi, ularni tejab ishlatish yo'llari topiladi
- b)resurslarni tejab - tergab ishlatish yo'llari topiladi
- v)borgan sari kamroq resurslar talab qilinadi
- g)qo'shimcha resurslarning o'sishi ishlab chiqarish umumiy hajmini ko'paytirmay, balki kamaytiradi

№190. Industrial bosqich quyidagi qaysi asosiy xususiyati bilan boshqa bosqichlardan ajralib turadi?

- a)iqtisodiyotda asosiy rolni mashinalashgan sanoat ishlab chiqarishi o'ynashi ustunligi
- b)xizmat ko'rsatish nihoyatda tez rivojlanishi ustunligi
- v)moddiy ishlab chiqarish ustunligi
- g)qishloq xo'jaligi ustun bo'lishi

№191. Boylik faqat moddiy ishlab chiqarishda yaratiladi deb ta'kidlash nimaga olib keladi?

- a)xizmatlar ko'rsatishni nazar - pisand qilmaslikka, bu sohaning rivojlanishini sekinlashtirishga
- b)ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga
- v)aholining to'la bandligini ta'minlashga
- g)moddiy ishlab chiqarishda xarajatlarni pasaytirishga

№192. Ishlab chiqarish omillari egasi: yer, kapital, mehnat, tadbirkorlik hisobiga mos ravishda yaratilgan mahsulotdagi ulushini qaysi ketma - ketlik shaklida oladi?

- a)yer rentasi, foiz - dividend, ish haqi, foyda
- b)yer rentasi, ish haqi, foiz - dividend, foyda
- v)yer rentasi, foiz - dividend, foyda, ish haqi
- g)foyda, yer rentasi, ish haqi, foiz – dividend

№193. Bozor iqtisodiyotining ob'ekti:

- a)tovar, pul (agregati)
- b)tovar, korxonalar
- v)tovar, jamoa xo'jaligi
- g)pul, pul kompleksidir

№194. Bozor iqtisodiyotining sub'ekti:

- a)firma, korxonalar, uy xo'jaligi, davlat, moliyaviy institutlar
- b)firma, korxonalar, uy xo'jaligi, tovar
- v)firma, korxonalar, uy xo'jaligi, davlat, pul
- g)firma, korxonalar, uy xo'jaligi, moliyaviy institutlar

№195. Bozor iqtisodiyotining muhim afzalliklaridan biri cheklangan resurslar sharoitida:

- a) iqtisodiy resurslarni samarali taqsimlash
- b) resurslarni qimmatga sotish
- v) resurslarni arzon sotib olish
- g) resurslarni qimmatga sotib olish

№196. Faoliyat natijasi qanday bo'lishi ehtimolini bilgan holda, bari bir oqibati qanday tugashini aniq, aytib bo'lmaydigan vaziyat, ya'ni noaniqlik ... ni ifodalaydi.

- a) tavakkalchilik xatari
- b) tavakkalchilik yutug'i
- v) risk mardlik belgisi
- g) tavakkalchilik natijasi

№197. Biz ko'pincha sifatsiz tovar sotib olganimizda aldagan sotuvchini jazolashga urinmaymiz. Sababi, ...

- a) olgan nafimiz, qilgan transaktsion xarajatlarimizni qoplaymaydi
- b) yuz - xotir qilamiz
- v) rahmimiz keladi
- g) asabimizni buzishni xohlamaymiz

№199. CHayqovchilik faoliyati ...

- a) narxlarning beqarorligi tamoyilini kuchaytiradi
- b) qonun asosida ish yurituvchi tadbirkorlar uchun riskni orttiradi
- v) iqtisodiy bum va retsessiyaga olib keladi
- g) doimo foyda olishga olib keladi

№200. Quyidagi ta'riflardan qaysi biri bozor iqtisodiyotining mohiyatini to'laroq xarakterlaydi?

- a) bu xususiy mulk ustunligiga asoslangan hamda iqtisodiy jarayonlar bozor mexanizmi yordamida boshqariladigan va tartibga solinadigan iqtisodiyotdir
- b) mehnat taqsimoti mavjud bo'lgan iqtisodiyot
- v) iqtisodiy sub'ektlar faoliyati erkin amalga oshiriladigan iqtisodiyot
- g) urf - odat, udumlar va an'alariga asoslangan iqtisodiyot

№201. Bozor iqtisodiyotining eng asosiy sharti (tamoyili) nima?

- a) tadbirkorlik va tanlash erkinligi
- b) daromadlarni bir tekis taqsimlash
- v) ishlab chiqarish vositalaridan keng foydalanish
- g) iqtisodiyot rivojlanishini barqarorlashtirish

№202. Iqtisodiy faoliyat ijtimoiy hayotning birlamchi asosi ekanligi qaysi tamoyilda o'z aksini topgan?

- a) Iqtisodning siyosatdan ustuvorligi
- b) Davlat – bosh islohotchi
- v) Qonunlar ustuvorligi
- g) Bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida kuchli ijtimoiy siyosat yuritish

№203. Nima sababdan O'zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida aholini ijtimoiy himoya qilishga alohida ahamiyat berildi?

- a) aholi turmushi darajasining haddan tashqari pasayib ketishiga yo'l qo'ymaslik uchun
- b) ishsiz qolgan aholini daromad bilan ta'minlash maqsadida

- v) ko'p bolali oilalarga yordam berish maqsadida
- g) bozor iqtisodiyotiga o'tishda kuchli ijtimoiy siyosat yuritish tamoyilini amalga oshirish uchun

№204. O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti I.A.Karimov «Besh tamoyilning hammasi ham demokratik va iqtisodiy o'zgarishlarni muvaffaqiyatli isloh qilib borishda birday muhim ahamiyatga egadir, shu bilan birga ..

- a) Bozor iqtisodiyotiga bosqichma - bosqich o'tish tamoyili alohida e'tiborga loyiq. Bu yetakchi tamoyillardan biridir. U iqtisodiy islohotlarning butun ichki mantiqini, rivojlanib borishi va xarakterini belgilab beradi», – deb ta'kidlaydi
- b) Iqtisodiyotning siyosatdan ustuvorligi
- v) Davlatning bosh islohotchi bo'lishi
- g) Iqtisodiyotni mafkuradan batamom holi qilish ustuvorligi

№205. Respublikada bozor iqtisodiyotiga o'tishning birinchi bosqichida isloh qilishning muhim yo'nalishini aniqlang?

- a) o'tish jarayonining huquqiy asoslarini shakllantirish, islohotlarning qonuniy asosini mustahkamlash
- b) aralash iqtisodiyotni shakllantirish
- v) ishlab chiqarishning pasayib borishiga barham berish
- g) iqtisodiyotni sanoatlashtirish

№206. Iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishning qaysi tamoyilli bozor munosabatlariga o'tishning izchilligini ta'minlaydi?

- a) bozor munosabatlarini bosqichma - bosqich qaror toptirish
- b) kuchli ijtimoiy siyosat yuritilishi
- v) iqtisodiyotning mafkuradan ustunligi
- g) davlatning bosh islohotchi bo'lishi

№207. Davlat mulkini xususiylashtirishning dastlabki bosqichida qanday vazifa amalga oshirildi?

- a) kichik xususiylashtirish amalga oshirildi
- b) ommaviy xususiylashtirish amalga oshirildi
- v) chek vositasida xususiylashtirish amalga oshirildi
- g) ko'p ukladli iqtisodiyot real shakllandi

№208. Respublikada narxlar qaysi davrdan boshlab erkinlashtirila boshladi?

- a) 1992 yildan
- b) 1991 yildan
- v) 1994 yildan
- g) 1995 yildan

№209. Qaysi bozor monopolist bo'lishi mumkin?

- a) qishloqdagi benzin quyish shoxobchasi
- b) don bozori
- v) gullar bozori
- g) shokolad mahsulotlari bozori

№210. Mehnat bozori boshqa bozorlardan,

- a) ish kuchi uning egasining mulki bo'lib qolaverishi va ishga yollanishida mehnat shartnomalari tuzilishi bilan farqlanadi
- b) mehnat omili egasi, ish kuchi bilan unga muhtoj o'rtasidagi munosabati bilan farqlanadi
- v) ishga vaqtinchalik mehnat shartnomalari asosida yollanish bilan farqlanadi
- g) shartnoma tuzilgach mehnat omiliga aylanishi bilan farqlanadi

№211. Birlamchi va ikkilamchi bozorlar...

- a) qimmatli qog'ozlar bozoriga xos
- b) ssuda kapitali bozoriga xos
- v) valyuta bozoriga xos
- g) sug'urta bozoriga xos

№212. Sof iqtisodiy ma'noda «bozor» tushunchasi nimani anglatadi?

- a) ishlab chiqaruvchi (sotuvchi) va iste'molchi (xaridor)larning tovarlarini ayirboshlash xususidagi harakatini o'zaro kelishtiruvchi mexanizmlar, tartiblar va infrastrukturaviy tuzilmalar tizimini
- b) sotuvchi va xaridorlar to'planib, ayirboshlashni amalga oshiradigan joyini
- v) bozor sub'ektlari iqtisodiy natijalarining amalga oshirishini
- g) tijorat do'konini

№213. Bozorning qaysi turida sotuvchi va xaridorlar bir - biri bilan aktsiya, obligatsiya kabi qimmatli qog'ozlar orqali bog'lanadi?

- a) kapital (fond) bozorida
- b) chet el valyutalari bozorida
- v) xomashyo birjalarida
- g) resurslar bozorida

№214. Tadbirkorlarni tovar sifatini yaxshilash, narxini pasaytirish va raqobatdoshlardan o'zishga majbur qiluvchi kuch:

- a) Foyda olishga qiziqish
- b) Baholarning shakllanishini tuzish
- v) O'rin qoplash bahosi
- g) Harajatlarni aniqlash

№215. Ishlab chiqarish xarajatlari deganda nimani tushunasiz?

- a) Ishlab chiqarish xarajatlari deganda resurslarni ushbu faoliyat yo'nalishida tutib qolish uchun amalga oshiriladigan barcha ichki va tashqi to'lovlar summasi tushuniladi
- b) Ishlab chiqarish xarajatlari – kapital tovarlarga sarflangan mablag'lardir
- v) Ishlab chiqarish harajatlari deganda firmaning ishlab chiqarish uchun kerakli xom ashyo va materiallarni yetkazib beruvchilaraga amalga oshiriladigan barcha to'lovlar tushuniladi
- g) Mahsulot tannarxiga kiritiladigan xarajatlar tushuniladi

№216. Doimiy xarajatlar deganda nimani tushunasiz?

- a) Doimiy xarajatlar deganda kattaligi ishlab chiqarish xajmining o'zgarishiga bog'liq bo'lmagan xarajatlar tushuniladi.
- b) Doimiy xarajat deganda maxsulot tannarxiga to'g'ridan-to'g'ri kiritiladigan xarajatlar tushuniladi
- v) Doimiy xarajat deganda kattaligi ishlab chiqarish xarajatlariga proporsional o'zgaradigan xarajatlar tushuniladi
- g) Doimiy xarajatlar ish xaqi va material sarflardir

№217. Sof monopoliyaning asosiy xususiyatlarini sanab bering

- a) Sof monopoliya yagona firmaning mavjudligi, unikal mahsulot, baholar ustidan nisbatan kuchli nazorat, tarmoqqa kirish sharoitining yo'qligi bilan xarakterlanadi
- b) Sof monopoliya firmalarning ko'p soni, unikal mahsulot, baholar ustidan nisbatan kuchli nazorat, tarmoqqa kirishning oson shartlari bilan xarakterlanadi

- v) Sof monopoliya bir necha firmalar, standartlashtirilgan mahsulot, baholar ustidan nazoratning yo'qligi, tarmoqqa kirishning nisbatan oson shartlari bilan xarakterlanadi
- g) Sof monopoliya va oligopoliya deyarli bir xil

№218. Resurslarning o'rin almashtiruvchi turlari soni ko'paysa, resursga bo'lgan talab elastikligi qanday o'zgaradi?

- a) Resursga bo'lgan talab elastikligi ko'payadi
- b) Resursga bo'lgan talab elastikligi kamayadi.
- v) Resursga bo'lgan talab elastikligi o'zgarmaydi
- g) Resursning elastikligi oshadi

№219. Quyidagilardan qaysi biri nazariy iqtisodiyot predmeti tahriflariga tegishli emas?

- a) Cheksiz ishlab chiqarish resurslari.
  - b) Resurslardan samarali foydalanish
  - v) Ehtiyojlarni maksimal qondirish
- Moddiy va ma'naviy ehtiyojlar

№220. «Nima ishlab chiqarish» muammosi quyidagi xolda turmaydi?

- a) Har bir iqtisodiy resurs maxsus bo'lib undan faqat bir xil mahsulot ishlab chiqarish mumkin.
- b) Iqtisodiyot «ishlab chiqarish omillari unumdorligining pasayib borishi» qonuni amal qila boshlagan bosqichga yetib bormagan.
- v) Resurslar taklifi zeb-ziynat buymlari ishlab chiqarishga xam yetarli
- g) Resurslar taklifi shunchalik cheklanaganki, ularni faqat iste'mol buyumlari ishlab chiqarish uchun sarflash

№221. Quyidagi xolatlarning qaysi biri bozor iqtisodiyotiga xos emas?

- a) Markazlashtirilgan rejalashtirish
- b) Raqobat
- v) Xususiy mulkchilik
- g) Tadbirkorlik tanlovining erkinligi

№222. Talabning baho bo'yicha elastikligi quyidagi xolda yuqori bo'ladi:

- a) Birlamchi ehtiyoj tovarlariga
- b) Iste'molchi tovarni eng yuqori naflilik bilan ishlatsa
- v) Ishlab chiqarishning muqobil xarajatlari qancha ko'p bo'lsa
- g) Zeb-ziynat buyumlaridan ko'ra birinchi ehtiyoj tovarlariga

№223. X tovarning ishlab chiqaruvchi o'z tovari narxini 5%ga kamaytirdi, natijada sotuv xajmi 4%ga oshadi. X tovarga bo'lgan talab:

- a) Noelastik
- b) Elastik
- v) Birlik elastiklikda
- g) Mutlaq elastik

№224. Naflilikni maksimallashtirish uchun iste'molchi:

- a) Sotib olinayotgan ohirgi birlik tovarlar chegaraviy nafliliklari tenglashtirishi kerak
- b) Faqat brend tovarlar sotib olishi kerak
- v) Barcha tovar narxlari umumiy nafliliklariga proporsional bo'lishiga amal qilishi kerak
- g) Sifatsiz tovarlarni sotib olmasligi kerak

№225. Uzoq muddatli davrda:

- a) Barcha xarajatlar o'zgaruvchan
- b) Barcha xarajatlar doimiy
- v) O'zgaruvchan xarajatlar doimiy xarajatlardan tezroq o'sadi
- g) Doimiy xarajatlar o'zgaruvchan xarajatlardan tezroq o'sadi

№226. Foydani maksimallashtirish kimning manfaatiga mos keladi?

- a) Xususiy firmalar
- b) Er egalari
- v) Ishchilar
- g) Iste'molchilar

№227. Agar tovarga bo'lgan talab va uning taklifi oshsa:

- a) Narxi turg'unligicha qoladi
- b) Tovarning umumiy xajmi oshadi
- v) Narxi oshadi
- g) Jamiyat turmush darajasi oshadi

№228. Noelastik talab shuni anglatadiki:

- a) Narxning 1% ga oshishi talab kattaligini 1% dan kamroq darajaga pasaytiradi
- b) Narxning 1% ga oshishi talab kattaligini 1% dan oshiqroq darajaga kamaytiradi
- v) Narxning istalgan o'zgarishi umumiy tushum kattaligini o'zgartirmaydi
- g) Narxning 1% ga o'sishi talab kattaligiga ta'sir etmaydi

№229. A tovarni v tovar bilan almashtirish normasi quyidagini anglatadi:

- a) Umumiy nafillikni o'zgarmagan xolda iste'molchi qo'shimcha bir birlik v tovarni olish uchun a tovarning qancha birligidan voz kechish kerak
- b) Agar a va v tovarlar iste'molchili bir birlikka oshsa, ular chegaraviy nafilliklari qaysi darajada o'zgaradi
- v) Iste'molchi daromadi oshib, a tovar iste'moli bir birlikka o'zgarmasa, iste'molchi v tovardan qancha sotib oladi
- g) V tovar bahosi 1 dollarga kamayganda iste'molchi a tovardan qancha sotib oladi

№230. Iqtisodiy nazariya:

- a) Barcha iqtisodiy tizimlarni o'rganishda qo'llaniladi
- b) Faqatgina ho'jalik yuritishning kapitalistik tizimini o'rganish uchun qo'llaniladi
- v) Sotsializmga xos bo'lgan iqtisodiy munosabatlarni o'rganishda qo'llab bo'lmaydi
- g) Faqat iqtisodiy fanlarni o'rganishda qo'llaniladi

№231. Agar iqtisodiy muammolar qisman bozor, qisman davlat tomonidan hal qilinsa, iqtisodiyot:

- a) Aralash iqtisodiyot deb hisoblanadi
- b) Bozor
- v) Natural
- g) Buyruqbozlikka asoslangan

№232. Agar tovar narxining 5%ga kamayishi, taklif xajmini 8%ga kamaytirsa, ushbu taklif:

- a) Elastik
- b) Noelastik
- v) Birlik elastikda
- g) Mutloq noelastik

№233. Quyidagilarning qaysi biri ishlab chiqaruvchi iqtisodiy omilni anglatadi

- a)Ishlab chiqarish vositalari
- b)Pul kapitali
- v)Foiz
- g)Foyda

№234. Agar tovarning narxi 1 % ga tushishi unga bo'lgan talabni 2 % ga ortishiga olib kelsa, u holda talab:

- a)egiluvchan
- b)noegiluvchan
- v)yagona egiluvchan
- g)mutloq egiluvchan bo'ladi

№235. Agar narx 5%ga pasayishi, umumiy taklif hajmining 8%ga qisqarishiga olib keladi, u holda taklif:

- a)egiluvchan
- b)noegiluvchanl
- v)mutloq noegiluvchan
- g)mutloq egiluvchan

№236. Taklif qonuni, narxlarning o'sishi, boshqa sharoit (omillar) o'zgarmagani holda ... namoyon bo'ladi

- a)taklif hajmining o'sishida
- b)taklifning o'sishida
- v)taklifning kamayishida
- g)taklifning o'zgarmasligida

№237. Quyidagi sanab o'tilganlardan qaysi biri xususiy mulkka asoslangan tadbirkorlik faoliyatiga mos emas:

- a)kapital omiliga jamoa egalik qiladi
- b)xususiy mulkka asoslanadi
- v)ishlab chiqarish natijasi mulk egasiga tegishli bo'ladi
- g)mustaqil erkin faoliyat yuritadi

№238. Asosiy va aylanma kapitalning farqlanuvchi jihatlariga quyidagilardan qaysi birini qo'shib bo'lmaydi?

- a)amortizatsiya ajratmalarini hisoblash
- b)o'z qiymatlarini ishlab chiqarish natijasi - mahsulotga o'tkazishi
- v)doiraviy aylanishda qatnashishiga ko'ra
- g)ishlab chiqarish jarayonida o'z xossasini o'zgartirishi

№239. Tadbirkorlikka iqtisodiy adabiyotlarda uch jihatdan qaraladi:

- a)iqtisodiy kategoriya, xo'jalik yuritish uslubi, iqtisodiy fikr yuritishning o'ziga xos tipi sifatida
- b)iqtisodiy kategoriya, xo'jalik yuritish uslubi, mulk egasi sifatida
- v)xo'jalik yuritish uslubi, iqtisodiy fikr yuritishning o'ziga xos tipi sifatida, mulk egasi sifatida
- g)xo'jalik yuritish uslubi, mulk egasi, daromad topishning o'ziga xos tipi sifatida

№240. Jahon iqtisodiy adabiyotida tadbirkorlikning uchta funktsiyasi ajratib ko'rsatiladi:

- a)resurslar bilan ta'minlash, tashkilotchilik, ijodkorlik
- b)resurslar bilan ta'minlash, kapital bilan ta'minlash, ijodkorlik
- v)kapital bilan ta'minlash, xomashyo bilan ta'minlash, ijodkorlik
- g)resurs bilan ta'minlash, tashkilotchilik, omillarni birlashtirish

№241. Firmaning doimiy xarajatlari bu –

- a) firma mahsulot ishlab chiqarmasa ham sarflanadigan xarajatlar
- b) resurslarni sotib olish xarajatlari
- v) mahsulot ishlab chiqarish uchun sarflangan minimal xarajatlar
- g) mahsulot ishlab chiqarish hajmi o'zgarishiga bog'liq xarajatlar

№242. Firmaning o'zgaruvchi xarajatlari bu –

- a) mahsulot ishlab chiqarish hajmi o'zgarishiga bog'liq xarajatlar
- b) mahsulot ishlab chiqarish uchun sarflangan o'rtacha xarajatlar
- v) me'yoriy xarajatlar
- g) firma mahsulot ishlab chiqarmasa ham sarflanadigan xarajatlar

№243. Quyidagi ta'riflardan qaysi biri bozor iqtisodiyotining mohiyatini to'laroq xarakterlaydi?

- a) bu xususiy mulk ustunligiga asoslangan hamda iqtisodiy jarayonlar bozor mexanizmi yordamida boshqariladigan va tartibga solinadigan iqtisodiyotdir
- b) mehnat taqsimoti mavjud bo'lgan iqtisodiyot
- v) iqtisodiy sub'ektlar faoliyati erkin amalga oshiriladigan iqtisodiyot
- g) urf - odat, udumlar va an'analariga asoslangan iqtisodiyot

№244. Bozor iqtisodiyotining eng asosiy sharti (tamoyili) nima?

- a) tadbirkorlik va tanlash erkinligi
- b) daromadlarni bir tekis taqsimlash
- v) ishlab chiqarish vositalaridan keng foydalanish
- g) iqtisodiyot rivojlanishini barqarorlashtirish

№245. Iqtisodiy faoliyat ijtimoiy hayotning birlamchi asosi ekanligi qaysi tamoyilda o'z aksini topgan?

- a) Iqtisodning siyosatdan ustuvorligi
- b) Davlat – bosh islohotchi
- v) Qonunlar ustuvorligi
- g) Bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida kuchli ijtimoiy siyosat yuritish

№246. Nima sababdan O'zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida aholini ijtimoiy himoya qilishga alohida ahamiyat berildi?

- a) aholi turmushi darajasining haddan tashqari pasayib ketishiga yo'l qo'ymaslik uchun
- b) ishsiz qolgan aholini daromad bilan ta'minlash maqsadida
- v) ko'p bolali oilalarga yordam berish maqsadida
- g) bozor iqtisodiyotiga o'tishda kuchli ijtimoiy siyosat yuritish tamoyilini amalga oshirish uchun

№247. O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti I.A.Karimov «Besh tamoyilning hammasi ham demokratik va iqtisodiy o'zgarishlarni muvaffaqiyatli isloh qilib borishda birday muhim ahamiyatga egadir, shu bilan birga ..

- a) Bozor iqtisodiyotiga bosqichma - bosqich o'tish tamoyili alohida e'tiborga loyiq. Bu yetakchi tamoyillardan biridir. U iqtisodiy islohotlarning butun ichki mantiqini, rivojlanib borishi va xarakterini belgilab beradi», – deb ta'kidlaydi
- b) Iqtisodiyotning siyosatdan ustuvorligi
- v) Davlatning bosh islohotchi bo'lishi
- g) Iqtisodiyotni mafkuradan batamom holi qilish ustuvorligi

№248. Barcha iqtisodiy tizimlar duch keladigan fundamental muammo:

- a) Tanqislik
- b) Ishlab chiqarish
- v) Iste'mol
- g) Investitsiyalar

№249. Agar bozor narxi muvozanati narxidan past bo'lsa:

- a) Tovar tanqisligi vujudga keladi
- b) Tovar ortiqchaligi vujudga keladi.
- v) Xaridor bozori shakllanadi
- g) Resurslar narxi tushadi

№250. Talab va taklif muvozanati ...

- a) Bozor iqtisodiyoti sharoitida mavjud.
- b) Mahmuriy buyruqbozlik sharoitida mavjud
- v) Natural xo'jalikda sharoitida mavjud
- g) Xech qachon muvozanatga kelmaydi

№251. Sof bozor iqtisodiyoti va aralash iqtisodiyoti orasidagi farq:

- a) Davlatning aralashuvi
- b) CHet davlatlar
- v) Firmalar
- g) Uy xo'jaliklari mavjudligi

№252. Firmalarning asosiy maqsadi ....

- a) Sof foydani maksimallashtirishdir
- b) Ish o'rinlarini yaratishdir
- v) Insonlarga xizmat qilish
- g) Resurslarni taqsimlash

№253. Ishlab chiqarish xarajatlari deganda nimani tushunasiz?

- a) Ishlab chiqarish xarajatlari deganda resurslarni ushbu faoliyat yo'nalishida tutib qolish uchun amalga oshiriladigan barcha ichki va tashqi to'lovlar summasi tushuniladi
- b) Ishlab chiqarish xarajatlari mavjud emas
- v) Ishlab chiqarish harajatlari deganda firmaning ishlab chiqarish uchun kerakli xom ashyo va materiallarni yetkazib beruvchilaraga amalga oshiriladigan barcha to'lovlar tushuniladi
- g) Mahsulot tannarxiga kiritiladigan xarajatlar tushuniladi

№254. Quyidagi xolatlarining qaysi biri bozor iqtisodiyotiga xos emas?

- a) Markazlashtirilgan rejalashtirish
- b) Raqobat
- v) Xususiy mulkchilik
- g) Tadbirkorlik tanlovining erkinligi

№255. Ekstensiv va intensiv iqtisodiy o'sish farqlari?

- a) Ekstensivda ko'proq resurslar jalb etiladi, intensivda – ilm-fan va texnologiya yutuqlaridan foydalaniladi
- b) Farqlari yo'q

v)Ekstensiv usulda resurslarsiz iqtisodiy o'sish ro'y beradi

g)Intensiv usulda resurslar cheksiz bo'ladi

№256.Foydani maksimallashtirish kimning manfaatiga mos keladi?

a)Xususiy firmalar

b)Er egalari

v)Ishchilar

g)Iste'molchilar

№257.Iqtisodiy nazariya:

a)Barcha iqtisodiy tizimlarni o'rganishda qo'llaniladi

b)Faqatgina ho'jalik yuritishning ka'italistik tizimini o'rganish uchun qo'llaniladi

v)Sotsializmga xos bo'lgan iqtisodiy munosabatlarni o'rganishda qo'llab bo'lmaydi

g)Faqat iqtisodiy fanlarni o'rganishda qo'llaniladi

№258.Agar iqtisodiy muammolar qisman bozor, qisman davlat tomonidan hal qilinsa, iqtisodiyot:

a)Aralash iqtisodiyot deb hisoblanadi

b)Bozor

v)Natural

g)Buyruqbozlikka asoslangan

№259.Quyidagilarning qaysi biri ishlab chiqaruvchi iqtisodiy omilni anglatadi

a)Ishlab chiqarish vositalari

b) Pul kapitali

v)Foiz

g)Foyda

№260. «Nima, qanday va kim uchun ishlab chiqarish kerak?» muammosi taalluqli bo'ladi

a)Ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy tashqil etilishdan qathiy nazar barcha jamiyatga

b)Faqat bozor iqtisodiyotiga

v)Faqat qoloq iqtisodiyotga

g)Totalitar tizimga

№261.Aralash iqtisodiyotda davlatning roli:

a)Cheklangan, ammo bor

b)Hech qanday xolda namoyon bo'lmaydi

v)Ancha salmoqli

g)Ho'jalikning ko'' sohalarida namoyon bo'ladi

№262.Iste'molchi xatti-xarakati nazariyasi shuni taqozo etadiki, iste'molchi quyidagi kattalikni maksimallashtirishga xarakat qiladi:

a)Umumiy naflilikni

b)Umumiy va chegaraviy naflilik orasidagi farqni

v)O'rtacha naflilikni

g)Chegaraviy naflilikni

№263.Bozor muvozanati qanday holatda ro'y beradii?

a)Talab va taklif tenglashganda (kesishganda)

b)Talab narxga teng bo'lganda

v)Taklif narxga teng bo'lganda

g)Talab va taklif 0ga teng bo'lganda

№264. Ishlab chiqarish resursi hisoblanmaydigan qatorni belgilang

- a)Iste'mol mollari
- b)Foydali qazilmalar
- v)Malakali ishchi kuchi
- g)Laboratoriya jihozlari

№265.

Iqtisodiy foyda quyidagicha aniqlanadi:

- a)Umumiy daromad va barcha harajatlar farqi orqali;
- b)Umumiy daromad va joriy foydalanish uchun jalb qilingan barcha pul harajatlari farqi orqali;
- v)Buxgalteriya foydasi va normal foyda o'rtasidagi farq sifatida;
- g)Sof daromad orqali;

№266. Industrial bosqich quyidagi qaysi asosiy xususiyati bilan boshqa bosqichlardan ajralib turadi?

- a)iqtisodiyotda asosiy rolni mashinalashgan sanoat ishlab chiqarishi o'ynashi ustunligi
- b)xizmat ko'rsatish nihoyatda tez rivojlanishi ustunligi
- v)moddiy ishlab chiqarish ustunligi
- g)qishloq xo'jaligi ustun bo'lishi

№267. Boylik faqat moddiy ishlab chiqarishda yaratiladi deb ta'kidlash nimaga olib keladi?

- a)xizmatlar ko'rsatishni nazar - pisand qilmaslikka, bu sohaning rivojlanishini sekinlashtirishga
- b)ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga
- v)aholining to'la bandligini ta'minlashga
- g)moddiy ishlab chiqarishda xarajatlarni pasaytirishga

№268. «Mukammal raqobatdosh firma» tushunchasi bu firma:

- a)bozor bahosi shakllanishiga ta'sir o'tkazmasligini anglatadi
- b)bozorni egallash uchun har qanday metodlarni qo'llashni anglatadi
- v)raqobatda o'zi uchun ko'zlagan narxni o'rnatishga erishishni anglatadi
- g)o'z raqiblari bilan raqobatning faqat qonuniy metodlarini qo'llashni anglatadi

№269. Quyidagi bozorlardan qaysi birlarini mukammal raqobatga asoslangan bozorga kiritish mumkin?

- a)dehqon bozori, qimmatli qog'ozlar bozori
- b)avtomobil, velosiped bozori
- v)muzlatkich, televizor bozori
- g)ko'chmas mulk bozori

№270. Tabiiy monopoliyaga ... misol bo'la oladi.

- a)Toshkent metropoliteni
- b)OPEK – xalqaro neft karteli
- v)Ipotekabanki
- g)«SHarq» matbaa ishlab chiqarish kontserni

№271. O'zbekiston iqtisodiyotida ko'pchilik bozor:

- a)muayyan raqobat va monopolistik bozor elementlari xos
- b)mukammal raqobatga asoslanadi
- v)tartibga solib bo'lmaydigan monopoliya

g) tartibga solinadigan monopoliya

№272. Agar odamlar olgan daromadlarini barchasini sarflamay, ma'lum bir qismini bankka qo'yadi, desak:

- a) jamg'aradilar, lekin investitsiya qilmaydilar
- b) investitsiya qiladilar, lekin jamg'armaydilar
- v) ham jamg'aradilar, ham investitsiya qiladilar
- g) jamg'armaydilar ham, investitsiya ham qilmaydilar

№273. Milliy hisob tizimi bo'yicha quyidagilardan qaysi birini investitsiyaga kiritish mumkin?

- a) fermerning yangi traktor sotib olishi
- b) obligatsiya sotib olish
- v) jamg'armaga ajratilgan daromad
- g) aksiya sotib olish

№274. Keyns ta'kidlaydiki, mamlakatdagi iste'mol xarajatlari eng avvalo:

- a) shaxs ixtiyoridagi daromad darajasiga bog'liq
- b) iste'molchining yashash joyiga
- v) oila a'zolarining yoshiga
- g) pul taklifining o'sish sur'atiga

№275. Investitsiya hajmiga sanab o'tilganlardan qaysi biri ta'sir qilmaydi?

- a) investorning yashash joyi
- b) foiz stavkasi
- v) tadbirkorlarning optimistik yoki pessimistik kayfiyati
- g) ishlab chiqarish uskunalarning bandligi darajasi

№276. Iqtisodiyot nazariyasi fan sifatida shakllangan:

- a) XVII–XVIII asrlar orasida
- b) XIX asrda
- v) A.Smitning «Xalqlar boyligi...» kitobi chop etilishi bilan
- g) Kishilik jamiyati vujudga kelgandan boshlab

№277. Quyidagi sanab o'tilganlardan qaysisi iqtisodiyotni nazariy jihatdan o'rganishda amaliy ahamiyatga ega emas?

- a) har bir kishi o'z bilimi va tajribasidan u yoki bu faoliyatda foydalanib pul ishlab topadi. Iqtisodiy nazariya odamlarni yashay bilishga o'rgatadi
- b) har bir kishi iqtisodiyotning qonunlarini qanday amal qilishini bilsa, o'z iqtisodiy muammolarini to'g'ri yechishga qodir bo'ladi
- v) har bir kishi iqtisodiy jarayonlar ta'sirida bo'ladi va unga o'zi ham ta'sir ko'rsatadi
- g) har bir kishi siyosiy muammolar bilan to'qnashadi, ularning ko'pi esa iqtisodiyot bilan bog'liq

№278. Quyidagilardan qaysi biri iqtisodiy modelning mazmunini ifodalaydi?

- a) iqtisodiy jarayon va hodisalarning ob'ektiv xususiyatlariga va tadqiqot maqsadi va xarakteriga ko'ra abstrakt tarzda umumlashtirib ifodalangan reallikning konstruktsiyasi, maketi, andozasi
- b) iqtisodiy prognozlash
- v) iqtisodiy tamoyillar majmuasi
- g) iqtisodiyot va siyosatning ideal tipi bo'lib, uni amalga oshirish uchun zarur

№279. Quyidagi ifodalangan iqtisodiy maqsadlardan qaysi birini aniq miqdor bilan o'lchash mumkin?

- a) iqtisodiy erkinlik
- b) iqtisodiy kafolat
- v) to'la bandlik
- g) daromadlarni adolatli taqsimlash

№280. Agar qo'yilgan ikki iqtisodiy maqsad bir - biriga zid ekanligi ta'kidlansa, u holda bu quyidagini bildiradi

- a) bir vaqtning o'zida ikkala maqsadni amalga oshirib bo'lmasligini
- b) amalga oshirilishi lozim bo'lgan maqsad sifatida qo'yib bo'lmasligini
- v) ulardan birining amalga oshirilishi ikkinchisini ham amalga oshirilganini
- g) ular qarama - qarshi ekanligini

№281. Pozitiv iqtisodiy nazariya:

- a) iqtisodiy hodisalarni qanday bo'lsa shundayligiga o'rganadi
- b) iqtisodiy hodisalar qanday bo'lishi kerakligini ko'rsatadi
- v) bildirilgan fikrlarni tahlil qiladi
- g) iqtisodiy tahlillarni umumlashtiradi

№282. Agar iqtisodiy jihatdan umumlashtirish dalillar, raqamlarga asoslansa, u holda bunday tahlil usuli:

- a) deduktiv
- b) qiyosiy tahlil
- v) bayon qilish
- g) induktiv

№283. Agar iqtisodiyotda korxonalar, firma, uy xo'jaligi, alohida olingan bozorlar muammosi tadqiq qilinsa, bunday tahlil:

- a) Mikroiqtisodiy
- b) Makroiqtisodiy
- v) Normative
- g) Ilmiy abstraktiv

№284. Iqtisodiyot nazariyasining qaysi oqimida savdo - sotiq va asosan tashqi savdo barcha boyliklarning manbai deb hisoblanadi?

- a) Merkantilizm
- b) Fiziokratlar
- v) Klassik burjua iqtisodiy maktab
- g) Marjinalizm

№285. Hozirgi zamon iqtisodiyot nazariyasining qaysi oqimida iqtisodiy o'sishni ta'minlashning va tartibga solishning asosiy vositasi pul deb hisoblanadi?

- a) Monetarizm
- b) Institutsionalizm
- v) Liberalizm
- g) Yangi iqtisodiy oqimlar

№286. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti nimadan iborat?

- a) iqtisodiy munosabatlarni va ijtimoiy xo'jaliklarni samarali yuritishning iqtisodiy qonun - qoidalarini o'rganish
- b) ijtimoiy munosabatlarni o'rganish
- v) huquqiy munosabatlarni o'rganish
- g) tashkiliy munosabatlarni o'rganish

№287. Quyidagilardan qaysi biri umumiy iqtisodiy qonunlar jumlasiga kiradi?

- a) ehtiyojlarning yuksalish qonuni
- b) qiymat qonuni
- v) talab qonuni
- g) taklif qonuni

№288. Quyidagilardan qaysi biri iqtisodiy resurslar tarkibini to'liq aks ettiradi?

- a) kapital, yer, ishchi kuchi va tadbirkorlik layoqati
- b) mehnat vositalari va ishchi kuchi
- v) tabiiy va inson resurslari
- g) ishlab chiqarishning moddiy omillari

№289. Iqtisodiy resurslarning barcha turi uchun umumiy bo'lgan xususiyat nimadan iborat?

- a) nisbatan cheklangan yoki kamyob
- b) qiymatga ega
- v) tabiat mahsuli
- g) mutlaq cheklangan

№290. Iqtisodiyot nazariyasi fani nimani o'rgatadi?

- a) kishilik jamiyati rivojlanishining iqtisodiy qonun va qonuniyatlarini
- b) ijtimoiy tuzumlarni
- v) kishilarning xulq – atvorini
- g) moddiy ne'matlar ishlab chiqarishni

№291. Iqtisodiy qonunlar qanday xarakterga ega?

- a) ob'ektiv
- b) sub'ektiv
- v) huquqiy
- g) ijtimoiy

№292. Resurslar cheklanganligi muammosini yechish mumkin:

- a) muammoni yechib bo'lmaydi
- b) agar hamma odamlar resurslarni tejashsa
- v) agar hamma ixtiyoriy ravishda o'z ehtiyojlarini cheklasa
- g) to'g'ri iqtisodiy siyosat yuritilsa

№293. Pulingiz yetmagani sababli bir nechta qimmat, lekin sifatli, shu bilan birga bir nechta arzon daftar sotib oldingiz. Siz ...

- a) resurslar cheklanganligi, murosali tanlov zaruriyati va muqobil qiymatni baholash muammosiga duch keldingiz
- b) resurslar cheklanganligi va muqobil variantni baholash muammosiga duch keldingiz
- v) resurslar cheklanganligi tufayli murosali tanlovning zarurligiga duch keldingiz
- g) resurslar cheklanganligi muammosiga duch keldingiz

№294. Iqtisodiyotning asosiy muommolari quyidagi javob variantlaridan qaysi birida berilgan?

- a) nima ishlab chiqarish, qanday ishlab chiqarish, kim uchun ishlab chiqarish?
- b) nima iste'mol qilinadi, qanday ishlab chiqariladi, kim ishlab chiqaradi?
- v) nima ishlab chiqariladi, qanday iste'mol qilinadi, kim ishlab chiqaradi?
- g) nima iste'mol qilinadi, qanday ishlab chiqariladi, kim iste'mol qiladi?

№ 295..Muqobil tanlov muammosi:

- a)kishilar, firmalar hamda, davlat muassasalari oldida turadi
- b)faqat firmalar oldida
- v)faqat alohida kishilar oldida
- g)faqat korxonalar oldida turadi

№296. Quyidagilarni qaysi biri birgalikda qondiriladigan ehtiyoj hisoblanadi?

- a)ijtimoiy ehtiyoj
- b)moddiy ehtiyoj
- v)mehnat ehtiyoji
- g)madaniy - maishiy ehtiyoj

№297.Jamiyat ehtiyojlarining miqdoran o'sib va tarkiban yangilanib borishiga nima ta'sir ko'rsatadi?

- a)aholi sonining o'sishi, fan - texnika taraqqiyoti
- b)mehnat unumdorligi
- v)tovar sifati
- g)mehnat intensivligi

№298. Aholi ehtiyojlarining qondirilish darajasi qanday aniqlanadi?

- a)aholining haqiqiy iste'moli darajasi va ehtiyojlari taqqoslanadi
- b)aholi nominal va real daromadlari taqqoslanadi
- v)aholi real daromadlari va ehtiyojlari taqqoslanadi
- g)ularning talabi va ehtiyojlari taqqoslanadi

№299.Alohida kishilar, korxonalar va davlat ehtiyojlarining umumiy xususiyatlari nimadan iborat?

- a)tarkiban bir xil
- b)cheksiz va chegarasiz
- v)miqdoriy o'lchamga ega
- g)miqdoran cheklangan

№300. Qachonki iqtisodiy muammolar qisman bozor, qisman hukumat tomonidan yechilar ekan, bunday iqtisodiyot:

- a)aralash iqtisodiyot
- b)an'anaviy iqtisodiyot
- v)bozor iqtisodiyoti
- g)markazdan boshqariladigan iqtisodiyot

**Iqtisodiyot va boshqaruv
fakul'teti dekani:**

B.Maxmudov

Kafedra mudiri:

O.Aripov

Komissiya a'zolari:

**U.Fayzullayev
M.Xo`jaxonov
G.Jamalova**

Tuzuvchilar:

**X.Talaboyev
N.Nasirova**

II. BAHOLASH MEZONI

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi me'zonlarga nazorat qilishda quyidagi mezonlar asosida amalga oshiriladi:

“Iqtisodiyit nazariyasi” kursini o'qitish ta'limning kredit tizimi asosida ma'ruza, seminar mashg'ulotlari, taqdimotlar, hamda mavzu bo'yicha mustaqil topshiriqlarni o'z ichiga oladi. Oraliq nazorat, mustaqil ish shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test topshiriqlarini muvaffaqiyatli topshirishi kerak bo'ladi.

Fandan talabalarni baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan “Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida”gi NIZOM asosida amalga oshiriladi. Yakuniy nazoratda talabaga auditoriyada o'tilgan va mustaqil ta'lim mavzular doirasida tuzilgan savollar bo'yicha ishlagan test topshirig'i bo'yicha baholanadi.

Yakuniy nazoratda har bir talabaga 25 tadan test savollari beriladi, har bir to'g'ri javob uchun 2 balldan baholanadi. Talabaga 25 ta test savolini ishlash uchun bir soat vaqt beriladi.

Bunda:

23-25 ta to'g'ri javob - 46-50 balgacha 5 baho

18-22 ta to'g'ri javob - 36-44 balgacha 4 baho

15-17 ta to'g'ri javob - 30-34 balgacha 3 baho

0-14 ta to'g'ri javob - 0-28 balgacha 2 baho

Yandan kamida 30 ball olgan talaba fanni o'zlashtirgan hisoblanadi va 4 kreditga ega bo'ladi.